

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE ÖZ DEĞERLENDİRME
UYGULAMALARININ PERFORMANSA VE TUTUMA ETKİSİ**

**Hazırlayan
Devrim ÖZTÜRK**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Bahar GÜDEK**

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2014

Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

**VİYOLONSEL ÖĞRETİMİNDE ÖZ DEĞERLENDİRME
UYGULAMALARININ PERFORMANSA VE TUTUMA ETKİSİ**

Hazırlayan
Devrim ÖZTÜRK

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Bahar GÜDEK

Yüksek Lisans Tezi

Samsun, 2014

KABUL VE ONAY

Devrim ÖZTÜRK tarafından hazırlanan “Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Performansa ve Tutuma Etkisi” başlıklı bu çalışma, 20.03.2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından “Yüksek Lisans Tezi” olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Süleyman TARMAN

Üye (Danışman) : Yrd. Doç. Dr. Bahar GÜDEK

Üye : Yrd. Doç. Dr. Hacı Bayram YILMAZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

04/04/2014
Prof. Dr. Mehmet AYDIN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım “Yüksek Lisans” tezinin, proje aşamasından sonuçlanmasına kadarki süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet ettiğimi, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu taahhüt ederim.

20.03.2014

Devrim ÖZTÜRK

ÖZET

Öğrencinin Adı-Soyadı	Devrim ÖZTÜRK
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Danışmanın Adı	Yrd. Doç. Dr. Bahar GÜDEK
Tezin Adı	Viyolonsel Öğretiminde Öz Değerlendirme Uygulamalarının Performansa ve Tutuma Etkisi

Bu araştırma, viyolonsel dersinde öz değerlendirme uygulamalarının öğrenci performans ve tutumuna etkisinin olup olmadığını belirleyip, elde edilen sonuç ve öneriler doğrultusunda viyolonsel derslerinin verimliliğine yönelik katkıda bulunmak amacıyla taşımaktadır.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2010-2011 Akademik Yılı'nda viyolonsel dersi alan bütün öğrenciler (n=16) çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak Umuzdaş (2012) tarafından geliştirilen “Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” ve tarafımızdan geliştirilen “Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı (rubrik)” kullanılmıştır. Öğrencilerin performanslarını ölçmek amacıyla geliştirilen bu puanlama anahtarının geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Sınıf içi korelasyon katsayısı (0,952) olarak hesaplanan puanlama anahtarı güvenilir bulunmuştur. Öğrenciler uygulama öncesi ve sonrasında tutum ölçeğini doldurmuştur. Öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasındaki performansları beş uzman tarafından rubrik ile değerlendirilmiştir. Öğrenciler aynı performansları, uygulama öncesi ve sonrasında, kendilerini video kameradan izleyerek rubrik ile puanlamışlardır. Ayrıca, uygulama sonrasında öğrencilerin öz değerlendirme uygulamaları ile ilgili görüşleri de alınmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 17.0 (Statistical Package For Social Sciences) istatistik paket programına girilerek çözümlenmiştir. Öz değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin performanslarına ve tutumlarına etkisini belirlemek ve kendi performanslarına verdikleri puan farkını ölçmek için Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılmıştır. Ayrıca öğrenci görüşleri incelenerek nitel değerlendirme yapılmıştır.

Uygulamanın sonucunda, bir yarıyıl (13 hafta) boyunca öz değerlendirme yapan öğrencilerin performans ve tutumlarının geliştiği görülmüştür. Ayrıca öğrenciler de kendi performanslarında gelişme olduğunu görmüş, uygulamayı olumlu, zevkli ve geliştirici bulmuştur. Bu bağlamda, öz değerlendirme uygulamalarının Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan viyolonsel derslerinin verimliliğini artırdığını söylemek mümkündür.

Anahtar Sözcükler: Viyolonsel öğretimi, öz değerlendirme, rubrik, performans, tutum.

ABSTRACT

Student's Name and Surname	Devrim ÖZTÜRK
Department's Name	Department of Fine Arts Education
Name of the Supervisor	Asst. Prof. Dr. Bahar GÜDEK
Name of the Thesis	The Effect of Self-evaluation Implementations on Student Performance and Attitude in Violoncello Teaching

This research has aimed to investigate whether the self-evaluation implementations in violoncello classes have effect on student performance and attitude; thus, it has intended to contribute to the efficiency of the violoncello classes in accordance with the final findings and suggestions of this study.

The sample group has been consisted of the entire group of violoncello students (n=16) in Ondokuz Mayıs University, the Faculty of Education, Department of Fine Arts / Music Education in 2010-2011 Academic Year.

“An Attitude Scale for Violoncello Lesson” by Umuzdaş (2012) and “A Graded Scoring Rubric for Violoncello Lesson” developed by the us have been used as data gathering instruments. To verify the validity of the scoring rubric, which has been developed to evaluate students' performance, experts' opinions have been taken. The scoring rubric, of which intraclass correlation coefficient has been measured (0,952), has been considered reliable. Before and after the implementation, the students filled in the attitude scale. Their performances have been assessed by five experts using the above-mentioned scoring rubric. The students have scored the same performances using the scoring rubric before and after the implementation by watching their own videos. In addition, the students' opinions on self-evaluation implementations have been taken after the implementation.

The data gathered have been analyzed through the statistical analysis program SPSS 17.0 (Statistical Package for Social Sciences). To determine the effect of self-evaluation implementations on the students' performances and attitudes; furthermore, to measure the difference between the points they have given to their own performances, Wilcoxon signed ranks test has been used. Additionally, the students' opinions have been investigated and a qualitative evaluation has been carried out.

At the end of the implementation period, it has been observed that the students' performances and attitudes have developed, who conducted self-evaluation over a semester (13 weeks). In addition, the students have observed improvement in their performances and they have considered the implementation positive, pleasurable and improving. In this context, self-evaluation implementations can be said to improve the efficiency of the violoncello lessons given in Ondokuz Mayıs University, the Faculty of Education, Department of Fine Arts / Music Education.

Key Words: Violoncello instruction, self-evaluation, rubric, performance, attitude.

TEŞEKKÜR

Araştırmanın her aşamasında fikirleriyle çalışmama yön veren ve her türlü yardımı esirgemeyen tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Bahar GÜDEK'e, tez konumu belirlememde etkili olan ve beni cesaretlendiren Yrd. Doç. Dr. İsmail KARAKAYA'ya, istatistik konusundaki desteklerinden dolayı Öğr. Gör. İbrahim Hakan ÇOBANOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım.

Değerli görüş ve katkılarından dolayı; viyolonsel eğitimcim Öğr. Gör. Şinasi ÇILDEN'e, farklı üniversitelerden katkıda bulunan öğretim elemanlarına, zamanlarını ayırıp öğrenci performanslarını değerlendiren Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Yaylı Çalgılar öğretim elemanlarına, ilgi ve istekle çalışmaya katılım gösteren viyolonsel öğrencilerine teşekkür ederim.

Devrim ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar	xi
KISALTMALAR	xii

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	3
1.2.1. Çalgı Öğretimi	3
1.2.1.1. Viyolonsel Öğretimi	5
1.2.2. Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar	7
1.2.2.1. Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme	8
1.2.2.2. Performansa Dayalı Durum Belirleme	9
1.2.3. Alternatif Değerlendirme Yöntemleri	10
1.2.3.1. Akran Değerlendirme	10
1.2.3.2. Grup Değerlendirme	10
1.2.3.3. Öz değerlendirme	11
1.2.4. Çalgı Öğretiminde Performans Değerlendirme	12
1.2.4.1. Dereceli Puanlama Anahtarı (rubric)	13
1.2.5. Tutum Kavramı	14
1.3. PROBLEM CÜMLESİ	15
1.4. ALT PROBLEMLER	15
1.5. ARAŞTIRMANIN AMACI	15
1.6. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	16
1.7. VARSAYIMLAR	16

1.8. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	16
1.9. TANIMLAR	17
1.10. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	17

2. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ	24
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	24
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	24
2.3.1. Dereceli Puanlama Anahtarının Geliştirilmesi	25
2.3.1.1. Dereceli Puanlama Anahtarının Geçerliliği	27
2.3.1.2. Dereceli Puanlama Anahtarının Güvenirliği	29
2.3.2. Tutum Ölçeği	29
2.3.3. Öz Değerlendirme Uygulamaları Sonrası Görüşme Formu	29
2.4. DENEYSSEL İŞLEM SÜRECİ	30
2.4.1. Deney Öncesi Aşama	30
2.4.2. Öz Değerlendirme Uygulamaları	30
2.4.3. Deney Sonrası Aşama	31
2.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	31

3. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	33
3.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	34
3.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	36
3.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	37

4. BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇ VE TARTIŞMA.....	40
4.2. ÖNERİLER	42
EKLER	43
EK-1: Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Uzman Değerlendirme Formu	44

EK-2: Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)	45
EK-3: “Umuzdaş” Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği	46
EK-4: Öz Değerlendirme Uygulamaları Sonrası Öğrenci Görüşleri	48
EK-5: “Ciorba ve Smith” Çok Boyutlu Değerlendirme Anahtarı	49
EK-6: Performans Görevi (örnek).....	50
EK-7: Öz Değerlendirme Formu (örnek-1).....	52
EK-8: Öz Değerlendirme Formu (örnek-2).....	53
EK-9: Öz Değerlendirme Formu (örnek-3).....	54
KAYNAKÇA	55

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. "Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı" Uzman Değerlendirme Sonuçları.....	28
Tablo 2. Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik öntest ve sontest performans puan ortalamaları, standart sapmaları, minimum ve maksimum puanları.....	33
Tablo 3. Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik sontest-öntest performans puanlarının "Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi" sonuçları.....	34
Tablo 4. Öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin öntest ve sontest tutum puan ortalamaları, standart sapmaları, minimum ve maksimum puanları.....	35
Tablo 5. Öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin sontest-öntest tutum puanlarının "Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi" sonuçları.....	35
Tablo 6. Öğrencilerin kendi performanslarına verdikleri öntest ve sontest puan ortalamaları, standart sapmaları, minimum ve maksimum puanları.....	36
Tablo 7. Öğrencilerin kendi performanslarına verdikleri sontest-öntest puanlarının "Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi" sonuçları	37
Tablo 8. Öğrencilerin, uygulama sonrasında öz değerlendirme yöntemiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular.....	37

KISALTMALAR

N	: Gözlem sayısı
\bar{X}	: Ortalama
Ss	: Standart sapma
P	: Anlamlılık değeri
f	: Frekans
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SPSS 17.0	: Sosyal bilimler için istatistik paket programı, 17.0 sürümü.
v.d.	: Ve diğerleri

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, kavramsal çerçeve, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

1.1 PROBLEM DURUMU

21. yüzyılda bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmeler, çağın gereklerine uygun nitelikli bireyler yetiştirme gerekliliğini artırmaktadır. Fourie ve Van Niekerk'e (2001) göre bu durum, eğitim alanında da yeni anlayışların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yapılandırmacı öğrenme kuramı, çoklu zeka kuramı, proje tabanlı öğrenme gibi öğrenme alanındaki yeni yaklaşımlar, geleneksel öğrenme, öğretme ve değerlendirme anlayışlarını derinden etkilemektedir (Birgin ve Gürbüz, 2008:163-180).

Eğitim alanındaki bu gelişmeleri dikkate alan Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2004 yılında program değişikliğine gitmiştir. Yeni yaklaşımlara göre oluşturulan programlarda MEB; öğrenci merkezli, sürece dayalı değerlendirme anlayışını benimseyen, portfolyoya dayalı durum belirleme, performansa dayalı durum belirleme, akran değerlendirme, grup değerlendirme ve öz değerlendirme gibi değerlendirme yöntemlerini ön plana çıkaran programlar geliştirmiştir. Yükseköğretim kurumları da Avrupa Birliği uyum sürecinde öğretim programlarını bu yaklaşımlar doğrultusunda yenilemiştir.

Bütün bu değişikliklerin amacı; değişime ayak uydurabilecek, kendini sürekli geliştirmeye çalışan, hızlı düşünüp doğru kararlar verebilen, bilgiyi üretilip üretime katkıda bulunan, güçlü analiz, sentez ve iletişim becerilerine sahip, yaratıcı, yansıtıcı, eleştirel düşünebilen, kültür ve toplum değerlerini özümsemiş bireyler yaratmaktır (Cihanoğlu, 2008: 1).

Kazanılması gereken bu özellikler, her birey için sanat eğitiminin gerekli olduğunu göstermektedir. San'a (1977: 5) göre sanat eğitimi sadece belli bir uğraşısı olan bir sanatçı yetiştirmek amacıyla değil, sanat yoluyla bireyde duyu, duyum, algılama, imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi güçleri eğitmek amacıyla da verilir. Gerçekçi bir eğitim, bilimle sanatın işbirliğine dayanmalıdır.

Uçan (2005b: 125) sanat eğitimini fonetik, plastik ve dramatik sanatlar eğitimi olarak üç dala ayırmıştır. Müzik eğitimi fonetik sanatlar grubuna girmektedir. Uçan' a (2005a: 30) göre müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma sürecidir. Genel müzik eğitimi, mesleki müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi olmak üzere üç türe ayrılır. Genel müzik eğitimi; herkes için gerekli olup, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. İlkokul öncesinde anaokulu öğretmeni, ilkokulda sınıf öğretmeni, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni, üniversitelerde öğretim elemanları tarafından verilir. Özengen müzik eğitimi; müziğin belli bir dalında özengence (amatörce) ilgili, istekli kişilere yönelik olup, etkin bir müziksel doyum yaşamak ve bunu olabildiğince geliştirmek amacı taşır. Herkes için zorunlu olmayan bu müzik eğitimi türünde bireyin istekli olması yeterlidir. Mesleki müzik eğitimi; müziğin bir dalını meslek olarak seçenlere verilen müzik eğitimidir. Mesleki müzik eğitimi almak isteyen kişiler yetenek sınavlarını geçerek bu eğitimi alabilirler ve bu eğitimi sadece alanında uzmanlaşmış kişiler verebilir.

Müzik eğitiminin ayrılmaz unsurlarından biri, müziksel bilgi, beceri ve yeteneklerin uygulama yoluyla geliştirilmesini sağlayan, bireyin estetik anlayışını ve kişisel gelişimini etkileyen çalgı öğretimidir.

Çalgı eğitimi "bireyin çalgı çalmaya yönelik davranışlarında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişmeler meydana getirme süreci" olarak tanımlanabilir. Çalgı eğitimi temelde, çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgıyı etkin kullanabilme basamaklarını geliştirecek biçimde programlanıp yürütülür (Tarman, 1996: 10).

Genel, amatör ve mesleki müzik eğitiminin içinde yer alan çalgı öğretimi; genel müzik eğitiminde toplu olarak, amatör ve mesleki müzik eğitiminde ise çoğunlukla bireysel olarak verilmektedir.

Çağın gereklerine ve değişen ihtiyaçlara göre geliştirilen yeni programlara uyum sağlamak için, alternatif öğretim ve değerlendirme yöntemlerinden yararlanmak zorunlu hale gelmiştir. Özellikle müziksel performansın değerlendirilmesinde sadece ürünü önemseyen ve öğrenciye gereği kadar geri bildirim vermeyen yöntemlerin yerine; ürün ile birlikte süreci de önemseyen, öğrencinin değerlendirme sürecine katılımını sağlayan, kendi güçlü ve zayıf yönlerini fark etmesini sağlayacak yöntemlerin kullanılması düşünülmelidir. Bu değerlendirme yaklaşımları öğrencilerin öğrendikleri çalgıya yönelik bilgi, beceri ve tutumlarını olumlu yönde etkiler.

1.2 KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmaya derinlik kazandırmak ve kuramsal araştırmayla ilgili temel konuların daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla, araştırmayla ilgili kavramlar ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

1.2.1 Çalgı Öğretimi

Öğretme; bireyin, belli davranış değişiklikleriyle sonuçlanacak yaşantılar geçirmesini sağlama eylemi olarak tanımlanabilir. Bu davranış değişiklikleri nispeten kalıcıdır. Bu sürece, davranış değişmesini sağlayan dış kaynak açısından bakıldığında olup biten şey öğretim veya öğretimidir. Aynı sürece, davranışı değişen birey tarafından baktığımızda ise olup biten şey öğrenmedir (Özçelik, 2010: 1).

Fidan ve Erden'e (1998: 20) göre, insanı toplumsal bir varlık yapan ve diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği öğrenme yeteneğine sahip olmasıdır. Öğrenme, yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişmesidir. Öğretim ise öğrenmeyi sağlamak için yapılan bilinçli ve amaçlı etkinliklerdir.

“Öğrenme; yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişikliği; müziksel öğrenme ise yaşantı ürünü kalıcı izli müziksel davranış değişikliğidir” (Tarman, 2006: 31).

Bu tanımlar çerçevesinde çalgı öğretimi; bireyin müziksel çalma davranışında, kendi yaşantısı yoluyla kalıcı izli davranış değiştirme ve geliştirme süreci olarak tanımlanabilir. Müzik eğitiminin önemli bir boyutunu oluşturan çalgı öğretimi, bireyin müziksel duyuş ve becerilerinin gelişmesinde etkili olduğu kadar; bireyde müzik yaşantısı oluşmasında da etkilidir. Öğretimde, bireye kazandırılması istenen davranışların kalıcı olması için yaşantı ürünü olması gerekmektedir. Bu bağlamda çalgı öğretiminin müzik eğitimi içerisinde çok önemli bir yer tuttuğunu söylemek mümkündür.

Birey çalma becerisini geliştirdikçe müzisyenliği öğrenecek, yeteneğini geliştirecek ve çevresiyle daha iyi iletişim kurarak kendine olan öz güvenini geliştirecektir. Bu gelişmeler aynı zamanda onun ruh sağlığına da olumlu katkılar sağlayacaktır (Parasız, 2008: 44-60).

Çalgı eğitimi yoluyla öğrencilerin; müzik bilgi ve beğenilerini, müzikalitelerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirmeleri, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları kazanmaları, ulusal ve evrensel müzik sanatını tanımaları amaçlanır (Biber Öz, 2001: 93-99).

Çalgı öğretimi, verildiği müzik eğitimi programının amacına bağlı olarak farklı çalgılarla ve farklı düzeylerde yürütülmektedir. Bu farklılıklara rağmen temel çalışma ilkeleri ve derslerin işlenişinde benzerlikler söz konusudur. Müzik eğitimi kurumlarında çalgı öğretimi çoğunlukla bireysel (bire bir) olarak verilir. Bu durum öğrencinin derste sürekli aktif olmasını sağlayan bir unsurdur.

Çalgı öğrenme, sabır ve planlı çalışma gerektiren uzun bir süreçtir. Öğrencinin fiziksel ve müziksel becerilerinin gelişmesinde öğretmen çok önemli bir rehberlik görevi üstlenir (Parasız, 2008: 44-60). Çalgı öğretiminde çok farklı öğretim yöntemleri kullanılsa da biçim açısından genellikle aynı yol izlenir. Her dersin sonunda, bir sonraki

derse hazırlanmak üzere bir performans görevi verilir. Öğrenci sonraki derste hazırladığı çalışmayı sunar ve öğretim etkinliği bu hazırlık üzerinden devam eder. Öğrenci her ders için bir performans hazırlamakla; eğitmen ise, sunulan performanstaki eksiklikler doğrultusunda belirlediği bir yöntemle çalışma yapıp, sonraki performans görevini belirlemekle sorumludur.

Çalgılar, özelliklerinden dolayı farklı fiziksel beceriler gerektirir. Çalışış biçimine ve fiziksel yapısına göre farklı zorlukları olan çalgıları özelliklerine göre sınıflandırmak mümkündür.

Çalgılar üç ana grupta sınıflandırılabilir (Say, 2002: 122):

A. Telli çalgılar

- Yaylı çalgılar
- Parmak ya da mızrapla çalınan çalgılar
- Klavyesindeki tuşlar aracılığıyla çalınan çalgılar

B. Üflemeli çalgılar

- Ahşap üflemeli çalgılar
- Bakır üflemeli çalgılar
- Mekanik yolla hava basıncı sağlanarak kullanılan çalgılar

C. Vurmalı çalgılar

- Perdeleri belirli olan ya da perdelerine düzen verilebilen vurmalı çalgılar
- Perde sesleri tanımsız vurmalı çalgılar

Araştırma konusu çerçevesinde ele alınan viyolonsel, ses genişliği ve kullanım alanı bakımından yaylı çalgılar ailesinin önemli bir parçasıdır.

1.2.1.1 Viyolonsel Öğretimi

Yaylı çalgılar küçükten büyüğe doğru keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas olarak sıralanır. Viyolonsel, ses genişliği ve tını özelliklerinden dolayı hem bir orkestra çalgısı hem de solo çalgı olarak kullanılmaktadır. Akort düzeni, ince telden (tizden) kalın tele (pese) doğru sırasıyla “la-re-sol-do” sesleri çıkacak şekilde oluşturulmuştur. Ses

aralığının geniş olması, notasyonda üç farklı anahtar kullanımını gerektirir. Pes seslerin notasyonunda “fa anahtarı”, orta kalınlıktaki seslerde “dördüncü çizgi do anahtarı”, tiz seslerde ise “sol anahtarı” kullanılmaktadır.

Çalgı öğretimi tanımı, viyolonsel öğretimi için de kullanılabilir. Bu durumda viyolonsel öğretimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla, amaçlı ve kalıcı izli “viyolonsel çalma davranışları” kazandırma süreci olarak tanımlanabilir.

Viyolonsel öğretimi, diğer çalgılarda olduğu gibi bireysel olarak yürütülür. Bireyin viyolonsel çalma becerisinin geliştirilmesini amaçlar.

Bireysel çalgı eğitiminde görsellik, öğrencinin müziksel çalma davranışında olumlu bir rol oynayan ve çalgı öğretimi süresince kullanılmak zorunda olan en hızlı ve en güvenli yoldur (Birel, 2009: 14). İnsanın görme duyusu, öğrenmede % 75 etkilidir. İyi bir öğretim etkinliği için mümkün olduğu kadar çok duyuya hitap etmek gerekmektedir. Bu anlamda, uyarıcı ile davranış arasında anlamlı bir ilişki kurulduğunda öğrenme gerçekleşecektir (Saraç, 2003: 25-33).

Çalgı öğretiminde görsel kapasiteyi daha etkin kullanabilmek için video kamera kullanılabilir. Öğrenciler, kendilerini izleyip değerlendirme yoluyla; müziksel davranışlar geliştirip eğitimli bir dinleyici ve gözlemci olmayı da öğrenmektedir (Gökbudak, 2004).

Viyolonsel öğretiminde tartışma, tekrarlama, canlandırma, benzetme gibi tekniklerin yanı sıra görsel araçların da kullanılması önemlidir. Öğrenci, ne kadar fazla duyusuyla algırsa öğrenme o kadar kolay ve kalıcı olabilir.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) ve Mili Eğitim Bakanlığı (MEB) son yıllarda yapılandırmacı yaklaşımı benimsemiş ve programlarını bu yönde oluşturmuştur. Bu değişimin sonucunda, viyolonsel öğretim programları da değişmiştir. Öğrenci merkezli, öğrencinin öğretim ve değerlendirme sürecinin içine katıldığı bir anlayış benimsenmiştir.

1.2.2 Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar

Ölçme; bir niteliğin gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya sembollerle gösterilmesi, değerlendirme ise; ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak bir değer yargısına ulaşma işlemidir. Değerlendirme, ölçme sonucu ile ölçütün karşılaştırılmasına dayanır. Ölçmede kullanılan araçların çeşitlilik göstermesi, birbirinden farklı yargılara ulaşılmasına yol açabilir. Bu nedenle ölçme aracının geçerli, güvenilir ve kullanışlı olması çok önemlidir. Bir ölçme aracının sadece, ölçmek için düzenlendiği özellikleri ölçmesi geçerliğini, ölçmede tutarlı olması güvenilirliğini, uygulamadaki kolaylığı da kullanışlılığını gösterir (Tekin, 1991: 39-77).

Kullanılan ölçütlere göre değerlendirme, mutlak ve bağıl değerlendirme olarak ikiye ayrılır. Yapıldığı zaman ve amaca göre ise; girdilerin değerlendirilmesi, öğretim sürecinin değerlendirilmesi ve çıktıların (başarının) değerlendirilmesi olarak üçe ayrılır. Bunların dışında, sonuç ve sürecin birlikte değerlendirilmesini mümkün kılan yaklaşımlar yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu yaklaşımlar, öğrenci performansına dayalı olup gerçek yaşama ilişkin kazanımların izlenmesi ve değerlendirilmesi amacını taşımaktadır. Performansa ve portfolyoya dayalı değerlendirme yöntemleri de alternatif bir değerlendirme yaklaşımı olarak son zamanlarda yaygın şekilde kullanılmaktadır (Atılğan, 2009: 366).

Alternatif değerlendirme, eskiden beri yapılan değerlendirme biçimlerinin yerine kullanılan değerlendirme anlamı taşısa da geleneksel değerlendirmenin gereksiz olduğu sonucuna varmamak gerekir. Alternatif değerlendirme yaklaşımlarının pek çok olumlu yönü olmasına rağmen, koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda, öğrencinin gelişimine katkıda bulunabilecek en doğru yöntemin kullanılması düşünülmelidir. Ayrıca farklı değerlendirme yöntemlerinin birlikte kullanılması da mümkün olabilir.

Klasik değerlendirme yöntemleri ölçme sonuçlarıyla yargıya varırken, durum belirleme yoluyla yapılan değerlendirme var olan durumu betimler ve öğrenciyi yönlendirme işleviyle öne çıkar. Durum belirleme; problem çözme, eleştirel düşünme, değerlendirme, yordama, tümevarım-tümdengelim, yaratıcı düşünme gibi üst düzey

zihinsel süreçleri gerektirmesi ve yetenek düzeyindeki gelişimi ifade etmesi bakımından yeni değerlendirme yaklaşımlarıyla ilişkilendirilmiştir (Kutlu, Doğan, Karakaya, 2009: 4-12).

Geleneksel değerlendirme yöntemleri genellikle performansa ve sürece önem vermemektedir. Bu değerlendirme yöntemlerinde kullanılan araçlar sözlü sınavlar, uzun cevaplı yazılı sınavlar, kısa cevaplı yazılı sınavlar, doğru-yanlış testleri ve seçmeli testler olarak karşımıza çıkmaktadır. Değerlendirmenin öğretim sürecine dahil olması ve sadece ürünün değil sürecin de değerlendirilmesi anlayışı yeni değerlendirme yaklaşımlarının özünü oluşturmaktadır (Coşkun, 2007: 11-14).

Durum belirleme, ölçme sonuçlarının bireylerin öğrenmeleri hakkında var olan durumu göstermesidir. Portfolyolar, performans görevleri ve projeler durum belirleme yollarından bazılarıdır. Durum belirlemenin bir özelliği de sadece ürüne odaklı olmayıp süreci de değerlendirmesidir. Ayrıca durum belirleme, bilgi ve beceri (erişi) düzeyinde kalmayıp üst düzey zihinsel süreçlere (yetenek) odaklanması bakımından yeni değerlendirme yaklaşımlarıyla ilişkilendirilmiştir (Kutlu, v.d., 2009: 4).

Ölçme ve değerlendirmedeki bu yeni yaklaşımlar, sadece ölçme sonuçlarıyla yargıya varmak yerine, öğrenme sürecinin de değerlendirilerek öğrencilerin var olan durumunu belirleme amacı taşımaktadır. Ayrıca durum belirleme, öğrencinin üst düzey zihinsel süreçlerinin gözlemlenebilmesini de mümkün kılmaktadır. Durum belirleme yöntemleri “portfolyoya dayalı durum belirleme” ve “performansa dayalı durum belirleme” başlıkları altında incelenebilir.

1.2.2.1 Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme

“Portfolyolar, öğrenci çalışmalarının belirli amaçlar doğrultusunda sistematik olarak toplandığı dosyalardır... Portfolyolar öğrencilerin tutum, ilgi, güdü, bilgi, beceri, yetenek gibi özelliklerindeki gelişimi gözler önüne seren ve bu gelişime katkıda bulunan bir öğretim ve değerlendirme aracıdır” (Kutlu, v.d., 2009: 116).

Öğrenci hakkında kapsamlı bilgi veren bu yöntemin hem öğrencinin kendi güçlü ve zayıf yönlerini görmesi, hem de öğretmenin daha etkili bir rehberlik yapması ve öğrenci velisinin öğrenci durumu hakkında bilgi alması bakımından oldukça etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca bir değerlendirme yöntemi olmasının yanı sıra öğretim aracı olarak da kullanılması, hem ürüne hem de sürece odaklanan yeni değerlendirme yaklaşımlarıyla örtüştüğünü göstermektedir.

1.2.2.2 Performansa Dayalı Durum Belirleme

Büyüköztürk (2007) tarafından performans “bir öğrenme görevine yönelik tüm çabalar ve ortaya konulan ürün” olarak tanımlanmıştır (Coşkun, 2007: 11-14). Yeni değerlendirme yaklaşımlarıyla örtüşen bu tanım, sadece ürünü değil, ürünün ortaya çıkma sürecindeki bütün çabanın da değerlendirilmesini kapsamaktadır. Yeni öğretim programlarında sıklıkla gördüğümüz performans görevleri bu düşünceye bağlı olarak geliştirilmiştir.

Performansa dayalı durum belirlemede öğrenciye üst düzey zihinsel süreçleri içeren performans görevleri verilir. Performans görevi ev ödeviyle karıştırılmamalıdır. Ev ödevi sadece bilgi ve beceri düzeyinde bir çalışmayı gerektirebilir ancak performans görevi, yaratıcılık, problem çözme, iletişim kurma, araştırma yapma, analitik düşünme ve eleştirel düşünme gibi üst düzey zihinsel süreçleri gerektirir. Performans görevi; tanımlama, görev, yönerge ve puanlama yöntemi bölümlerinden oluşmaktadır. Tanımlama kısmı performans görevinin sınıf düzeyi, dersin adı, konusu ve kazanımları hakkında bilgi verir. Görev kısmında yapması gereken görevler sunulur. Yönerge kısmı nasıl çalışılması gerektiği, çalışırken nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklayan bölümdür. Puanlama yönteminde amaca göre dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, akran değerlendirme ya da grup değerlendirme formu kullanılabilir (Kutlu, v.d., 2009: 29-35).

Performans görevleri, öğrencinin sahip olduğu bilgi ve becerileri günlük yaşamla da ilişkilendirerek ortaya koymasını gerektiren çalışmalardır. Performans görevi, öğrencilerin bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar. Yeni öğretim

programlarında belirtilen eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, yaratıcılığını kullanma, araştırma yapma gibi davranışların geliştirilmesine katkı sağlar.

1.2.3 Alternatif Değerlendirme Yöntemleri

Portfolyoya ve performansa dayalı durum belirlemede de kullanılan, öğrencinin değerlendirme sürecine aktif katılımını sağlayan alternatif değerlendirme yöntemleri; akran değerlendirme, grup değerlendirme ve öz değerlendirme başlıkları altında incelenebilir.

1.2.3.1 Akran Değerlendirme

Akran değerlendirmesi en genel anlamıyla performans, ödev, araştırma ve proje gibi çalışmalarının kendi arkadaşları tarafından değerlendirilmesidir. Öğrenci hem grup içerisindeki durumunu görme hem de kendi kendini kritik etme şansı elde eder. Bu tür değerlendirmeler öğrencilerin grup içerisindeki etkinliklere katılımını, sözlü diyalogları ve kimin sorumluluk bilincinin daha güçlü olduğu hakkında öğretmene bilgi vermektedir (Çepni, 2008: 206).

Öğrencilerin akranları tarafından değerlendirileceklerini bilmeleri, daha bilinçli çalışmalarına ve performanslarına en üst düzeyde kullanmalarına olanak tanır. Ancak akran değerlendirme sürecinde öğretmen, öğrencilerin birbirlerine üstünlük sağlamalarını ve sınıf ortamını arkadaşlarının eksiklerinin dile getirildiği bir yarışma ortamı olarak görmelerini engelleyici önlemler almalıdır. Öğretmen öğrencilere bu uygulamanın yararlarını ve kendilerine neler kazandıracığını anlatmalıdır (Kutlu, v.d., 2009: 104).

1.2.3.2 Grup Değerlendirme

Öğrencilerin değerlendirme sürecine katıldığı diğer bir yöntem de grup değerlendirmedir. Bir grup öğrencinin, işbirliği içerisinde yürüttüğü çalışma kapsamında yapılır. Her bir öğrenci grup çalışmasının başarısını ve başarıda grup

üyelerinin ne düzeyde katkı sağladığını değerlendirir. Grup değerlendirme, yapısı gereği hem akran değerlendirmeyi hem de öz değerlendirmeyi kapsayan bir yaklaşımdır (Kutlu, v.d., 2009: 93).

Bu değerlendirme yaklaşımında öğrencilerin yardımlaşarak birlikte öğrenme süreci içine girmeleri, birbirleriyle tartışarak ve etkileşerek, bilgi ve becerilerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. Bu değerlendirme yaklaşımında öğrenciler, hem grup arkadaşlarını değerlendirerek akran değerlendirme; hem de kendilerinin gruba sağladığı katkıyı değerlendirerek öz değerlendirme yapmış olurlar.

1.2.3.3 Öz Değerlendirme

Bireylerin kendilerine, başkalarına, olgu ve olaylara nesnel bir gözle bakamamaları pek çok sorunun temelini oluşturmaktadır. Kendini yeterince tanımayan birey hem kendisine hem de başkasına zarar verebilir. Bireylerin kendilerine çevrelerine nesnel bir gözle bakabilmeleri, eğitim sürecinde yapılacak uygulamalarla son derece ilişkilidir. Son yıllarda öğretim ve değerlendirme yöntemlerinde, öğrencinin kendisini tanıyarak geliştirmesini sağlayacak değişiklikler olmuştur. Öğrencilerin, öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme uygulamaları yaparak öğretim sürecine aktif olarak katılması sağlanmıştır. Böylece öğrencilerin etkili iletişim kurma, olaylara eleştirel gözle bakma, karşılaştıkları sorunları çözme ve karar verme gibi üst düzey zihinsel özelliklere sahip olmaları kolaylaşmıştır (Kutlu, v.d., 2009: 94).

Öz değerlendirme, öğrencinin neyi, nasıl ve ne kadar öğrendiğini, kendisinin veya öğretmenin belirlediği ölçütlerle belirlemesidir. Bu yolla öğrenci kendini daha iyi tanır, güçlü ve zayıf yönlerini fark edip kendini geliştirir (Uysal, 2008: 25).

Öz değerlendirme yoluyla öğrenciler (Kutlu, v.d., 2009: 96);

1. Kendilerine nesnel bir gözle bakarlar.
2. Olaylara farklı açılardan bakıp, eleştirebilirler.
3. Güçlü ve zayıf yönlerini fark ederler.
4. Öğrenme sürecine daha çok katılırlar.

5. Karar verme, eleştirel düşünme, sorun çözme gibi çeşitli üst düzey düşünme süreçlerini geliştirirler.

6. Öğrenmeye karşı güdüsünü artırarak akademik başarılarını yükseltirler.

Öz değerlendirme yoluyla kendisini eleştiren ve durumunu nesnel bir şekilde belirleyen bireyin, eksikleri görüp tamamlamaya çalışma, güçlü taraflarını fark edip özgüven içerisinde daha iyisini yapmaya çalışma ve dışarıdan gelecek eleştirileri kabul ederek bunu yapıcı bir unsur olarak değerlendirme davranışlarını göstermesi beklenir. Öğrenci kendi öğrenme durumuyla ilgili yargılamalarda bulunarak, kendisini yönlendirir. Ne öğrendiğini, ne kadar öğrendiğini, nasıl öğrendiğini düşünen öğrenci kendisine öğrenme durumuyla ilgili yansıtma yapmış olur. Öğrenme durumunu sorgulayan, tartışan, eleştiren ve sorun çözmeye çalışan öğrenci, eksikleri giderme konusunda kendisini yönlendirir. Bu durum, öğrenmenin yaşantı ürünü olma özelliği ile örtüşmekte ve daha kalıcı bir öğrenmeyi gerçekleştirmesi bakımından önemli görülmektedir.

1.2.4 Çalgı Öğretiminde Performans Değerlendirme

Performans; genellikle üst düzey zihinsel süreç gerektiren bir görev ya da etkinlik yerine getirilirken ortaya konan çaba ve sonucunda ortaya çıkan ürün olarak tanımlanabilir (Kutlu, v.d., 2009: 30).

Demirel'in (2007: 15) tanımından yola çıkılarak çalgı öğretiminde ölçme, müziksel çalma davranışının gözlenip gözlem sonucunun sayılarla veya sembollerle gösterilmesi; çalgı öğretiminde değerlendirme ise, ölçme sonuçları ile müziksel çalma davranışına ilişkin değer yargısına ulaşma işlemi olarak tanımlanabilir.

Ağırlık ölçmek için terazi, uzunluk ölçmek için metre, sıcaklık ölçmek için termometre kullanılması gibi; müzik eğitiminde de ölçülmek istenilen davranışın türüne göre çeşitli ölçme araçları kullanılır. Müziksel söyleme ya da çalma davranışlarının ölçülmesi amacıyla performans testleri kullanılmaktadır (Tarman, 2006: 71).

Çalgı eğitiminde performans değerlendirme amacıyla üç çeşit araç kullanılmaktadır (Uçan, 2005a: 100).

- 1) Çeteleme ölçekli araçlar, gözlenecek davranışların olup olmadığını belirleyen ölçme araçlarıdır.
- 2) Dereceleme ölçekli araçlar, gözlenecek davranışların yetkinlik derecelerinin belirlenerek her bir derecenin sayı sözcük ya da betimleyici ifadelerle gösterildiği ölçme araçlarıdır.
- 3) Hem çeteleme hem dereceleme ölçekli araçlar, hem gözlenecek davranışların varlığının ya da yokluğunun hem de varlığı halinde yetkinlik derecesini belirleyen ölçme araçlarıdır.

Öğrencinin durumunu daha ayrıntılı belirlemesi ve çok boyutlu olması bakımından dereceleme ölçekli araçlar ile daha sağlıklı sonuçlar elde edilebilir. Son yıllarda bu araçların daha ayrıntılı biçimleri yaygınlaşmıştır. Derecelerin her birinin ayrıntılı olarak açıklandığı dereceli puanlama anahtarı (rubrik), hem bir öz değerlendirme aracı olması hem de öğrencinin durumu hakkında ayrıntılı bilgi vermesi açısından etkili bir değerlendirme aracı olarak görülmektedir.

1.2.4.1 Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)

İki tür dereceli puanlama anahtarı vardır (Kutlu, vd., 2009: 51- 64).

- 1) *Bütünsel dereceli puanlama anahtarı*: Bu puanlama yoluyla öğretmen çalışmayı bir bütün olarak değerlendirir. Başarı düzeyleri belirlenmiş ve her başarı düzeyinin ayrıntılı açıklaması yapılmıştır.
- 2) *Analitik dereceli puanlama anahtarı*: Öğrenci başarısının çeşitli boyutlarındaki başarı düzeyleri hakkında bilgi veren puanlama aracıdır. Her boyutun dereceleri ayrıntılı olarak tanımlanır. Öğrenciye çalışma performansı hakkında ayrıntılı geri bildirim verebilmektedir.

Müziksel performansın değerlendirilmesinde dereceli puanlama anahtarı kullanımı diğer ölçme araçlarına göre daha kullanışlı, güvenilir ve geri bildirim vermesi açısından

işlevsel bulunmaktadır. Ayrıca öğrencinin öz değerlendirme yapabileceği bir puanlama anahtarıdır (Ciorba ve Smith, 2009: 5-15).

Dereceli puanlama anahtarı öz değerlendirme aracı olarak da kullanılmaktadır. Öz değerlendirmenin öğrencinin gelişimine katkısı düşünüldüğünde, dereceli puanlama anahtarının bir ölçme aracı olma özelliği dışında öğrenme aracı olduğu da söylenebilir. Öğrencileri öğretim sürecinde aktif duruma getiren bu değerlendirme araç ve yöntemleri, onların derse karşı olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olabilir.

1.2.5 Tutum Kavramı

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2000: 5).

Tutum bireye atfedilen bir eğilimdir. Yani tutum doğrudan gözlemlenebilir özellik değil, bireyin gözlenebilen davranışlarından çıkarsama yaparak o bireye atfedilen eğilim olarak tanımlanabilir. Tutumda düşünce, duygu ve davranışların düzenliliği söz konusudur. Tutumun meydana getirdiği sadece davranış değişikliği ya da duygu değil, düşünce-duygu-davranış eğilimi bütünleşmesidir (Kağıtçıbaşı, 2005: 102).

Tutumlarla ilgili aşağıda belirtilen özellikler sıralanabilir (Tavşancıl, 2006: 71);

- a) Tutumlar yaşantı yoluyla sonradan kazanılır, kalıtsal değildir.
- b) Tutumlar geçici değildir, bir süre devamlılık gösterir.
- c) Tutumlar birey ve obje arasındaki ilişkide bir düzenlilik olmasını sağlarlar. Öğrenme süreci içinde derece derece biçimlendiğinden, insanın çevresini anlamasına da yardımcı olur.
- d) Birey objeye karşı bir tutum geliştirdiğinde ona yansız bakamaz.
- e) Bir objeye karşı olumlu ya da olumsuz tutumun oluşması, ancak o objenin başka objelerle karşılaştırılması sonucu mümkündür.

- f) Tutumlar sadece kişisel değil, toplumsal da olabilir. Bunlar toplumsal değer, grup ve objelere yönelik tutumlardır.
- g) Tutumlar tepkide bulunmaya ilişkin eğilimdir.
- h) Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilir.

Tutumlar, bireyin düşünce, duygu ve davranışlarını birbiriyle uyumlu kılarak etkiler. Bu üç öge, yerleşmiş, güçlü tutumlarda tam olarak bulunur. Zayıf tutumlarda özellikle davranışsal öge çok zayıf olabilir. Bir eğilimin tutum olarak değerlendirilebilmesi için asgari şart, bir zihinsel değerlendirmedir. Ancak kişilerin zaman içinde geliştirdiği yerleşik tutumların çoğu duygu ve davranışa yönelik öğeleri içerir (Güdek: 2007: 30).

1.3 PROBLEM CÜMLESİ

Viyolonsel öğretiminde öz değerlendirme uygulamalarının öğrenci performansı ve tutumuna etkisi var mıdır?

1.4 ALT PROBLEMLER

- 1)Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirmeler, uzmanların uygulama öncesi ve sonrasında öğrenci performanslarına verdikleri puanlarda fark yaratmış mıdır?
- 2)Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirmeler, öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasındaki tutum puanlarında fark yaratmış mıdır?
- 3)Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirmeler, öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasında kendi performanslarına verdikleri puanlarda fark yaratmış mıdır?
- 4)Öğrencilerin, uygulama sonrasında öz değerlendirme ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.5 ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; viyolonsel dersindeki öz değerlendirme uygulamalarının, öğrencilerin performans ve tutumuna olan etkisini belirleyip, elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda viyolonsel derslerinin verimliliğine yönelik katkı sağlamaktır.

1.6 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma, öz değerlendirme uygulamalarının viyolonsel öğretimi üzerindeki etkilerinin belirlenmesi, araştırma sonucunda elde edilecek sonuçlar doğrultusunda viyolonsel eğitimine katkı sağlaması ve bundan sonraki araştırmalara kaynak oluşturması bakımından önemlidir. Ayrıca alanyazın taramasında, Türkiye’de müzik eğitimi alanında öz değerlendirme ve ölçme-değerlendirmeye yönelik çok az çalışma olduğu görülmüştür. Bu nedenle araştırma, ilgili alanda çalışma yapmak isteyenlere katkı sağlaması bakımından önemli görülmektedir.

1.7 VARSAYIMLAR

Bu araştırmada,

- a) Veri toplama aracı olarak kullanılan “Viyolonsel Dersi Tutum Ölçeği” nin geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğu,
- b) Veri toplama aracı olarak kullanılan “Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı”nın geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğu,
- c) Araştırmaya katılan öğrencilerin; tutum ölçeğindeki sorulara içtenlikle cevap verdiği,
- d) Araştırmaya katılan öğrencilerin; öz değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşme formundaki sorulara içtenlikle cevap verdiği,
- e) Araştırma için kendilerine başvuru uzman görüşlerinin geçerli olup, çeşitli kaynaklardan sağlanan bilgilerin gerçeği yansıttığı temel varsayımlarından hareket edilmiştir.

1.8 KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Bu araştırma; 2011-2012 Akademik Yılı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 16 viyolonsel öğrencisiyle sınırlıdır. Öğrencilerin performansı, tutumu ve görüşlerini kapsamaktadır.

1.9 TANIMLAR

Entonasyon: Ses yüksekliğinin doğru olması. Bir eserin seslendirilmesinde perdeleri şaşmaz bir kesinlikle verebilmek (Say, 2002: 180).

Viyolonsel: Yaylı, dört telli, bacak arasında çalınan bir solo ve orkestra çalgısıdır. Akort düzeni beşli aralıklarla kalın telden inceye doğru do-sol-re-la şeklindedir. Viyolonsel yada çello olarak anılan çalgı, fa-do-sol anahtarlarını kullanan tek çalgı olma özelliğine sahiptir (Uluç, 2013: 184).

Rubrik: Dereceli puanlama anahtarıdır. Öğrencinin performansını bütünsel olarak ya da farklı ölçütlerle derecelendirilip her bir derecenin ayrıntılı olarak tanımlanması biçimindedir (Kutlu, v.d., 2009). Bazı kaynaklarda “puanlama yönergesi” olarak da tanımlanmıştır. Yabancı kaynaklarda “scoring rubric” ya da “rubric” olarak geçmektedir.

Staccato: Notaların birbirinden ayrı, kesik kesik seslendirilmesi. Bu seslendirme biçimini müzik yazısında belirtmek üzere notaların altına nokta koyulur (Uluç, 2013: 40).

Ton: Bir estetik kavramı olarak “ton” birkaç yönlü kullanılabilir. “İfade gücü” anlamında; örneğin, “kemancının çalgısından elde ettiği görkemli tonlar”. “Renk” anlamında; “Koyu tonlar, açık tonlar, gölgeli tonlar, iç açıcı tonlar” gibi (Say, 2002: 522). Ton kavramının teknik olarak başka anlamları da vardır ancak bu tezde estetik bir kavram olarak kullanılmıştır.

1.10 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, ilgili araştırmalar tarih sırasına göre verilmiştir.

Yurdabakan (2012), “Ortak ve Akran Değerlendirme Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Öz Değerlendirme Becerileri Üzerine Etkisi” konulu araştırmasında, deney grubunun

akran ve öz değerlendirme puanları arasındaki korelasyonları, kontrol grubundakilere oranla daha yüksek ve deney grubu lehine anlamlı olduğu sonucuna varmış, ayrıca deney grubunda akran değerlendirmenin öz değerlendirmenin iyi bir kestiricisi olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çağlar (2011), “Özengen Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin Temel Hedeflere Erişme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bir Müzik Kursu Örneği)” konulu araştırmasında, geliştirdiği özengen keman eğitimi öğretim programı kapsamında, değerlendirme aracı olarak bilişsel ve devinişsel testler hazırlamıştır. Araştırmacı, özengen keman eğitiminde temel hedeflere erişmede yaş ve cinsiyet değişkeninin etkili olmadığı, süreç değişkeninin ise etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Çoban (2011), “Bireysel Çalgı Eğitiminde Öğretmen Adaylarının Öz Değerlendirmesi (Marmara Üniversitesi Alan Çalışması)” konulu araştırmasında, bireysel çalgı dersi sürecinde, öğrencilerin kendilerine ilişkin düşüncelerini incelemiştir. Bulgular doğrultusunda çalgısı gitar olan öğrencilerin kendilerini ders vermeye yetecek kadar yeterli bulduğu, çalgısı üfleli olan öğrencilerin kendilerini bu konuda yetersiz gördükleri sonucuna ulaşmıştır.

Hewitt (2011), öz değerlendirme eğitiminin, müzik performansına ve kendini değerlendirme hassasiyetine etkisinin olup olmadığını incelediği araştırmasında; öğrencileri öz değerlendirme eğitimi alanlar, sadece kendini değerlendirenler ve kendini değerlendirmeyenler olarak üç gruba ayırmıştır. Öz değerlendirme eğitimi alanların, kendini değerlendirme hassasiyeti ve müzik performansına etkisinin az olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Kaynak (2011), “Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performanslarının Rubrik İle Ölçülmesi” konulu araştırmasında, piyano sınavlarında kullanılması amacıyla rubrik geliştirmiştir. Hazırlanan rubrik, kapsam geçerliği için 37 piyano öğretim elemanı tarafından değerlendirilmiş, yapı geçerliği için temel bileşenler analizi uygulanmıştır. Piyano sınavında rubrik kullanılmış, birbirinden bağımsız iki öğretim elemanı ve 5 jüri puanları alınarak güvenilirlik testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular

doğrultusunda piyano sınavları için geliştirilen ölçme aracının geçerliği ve güvenilirliğinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kabapınar ve Ataman (2010), “İlköğretim Sosyal Bilgiler (4-5. Sınıf) Programları’ndaki Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” konulu araştırmasında, öğretmenlerin kullanılan yeni değerlendirme yöntemleriyle ilgili görüşlerini incelemiştir. Öğrencinin her yönüyle değerlendirilmesi, farklı zeka türündeki öğrencilere hitap edebilmesi, öğrencilerin derse olan ilgi ve başarılarını artırması ve öğrencilere yaparak yaşayarak öğrenme ortamı sunması olumlu görüşler olarak öne çıkmış; sınıf mevcutlarının fazla olması, zaman yetersizliği, fiziki koşullardaki yetersizlikler ise yeni değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar olarak saptanmıştır.

Kurtuldu (2010), “Piyano Sınavı Değerlendirme Ölçeğinin Puanlayıcılara Yönelik Geçerlik ve Güvenirliği” konulu araştırmasında, piyano eğitiminde temel basamakların yer aldığı bir ölçek hazırlamıştır. 143 öğrenci, 5 uzman tarafından puanlanmış ve puanlayıcıların değerlendirmelerindeki anlamlılık ve yakınlık istatistiksel olarak yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Elde edilen bulgulara göre, geliştirilen ölçme aracının piyano sınavlarını ölçmede geçerli sonuçlar verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Uzun (2010), “İlköğretim 4 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öz Değerlendirme Uygulamalarına Yönelik Tutumları” konulu araştırmasında, öğrencilerin öz değerlendirmeye ilişkin tutumlarını farklı değişkenler açısından incelemiştir. Öğrenci cinsiyetine göre kız öğrenciler, sınıf düzeyine göre 4. sınıf, okulun bulunduğu çevreye göre Bakırköy, öğretmenin cinsiyetine göre erkek öğretmen, öz değerlendirme uygulamalarını yapma sıklığına göre düşük sıklık, öğretmenlerin deneyimine göre deneyimli öğretmenler ve sınıftaki öğrenci sayısına göre düşük sayıdaki sınıf mevcutları lehinde tutumların farklı olduğu sonucuna varılmıştır.

Umuzdaş (2010), “Mikro Öğretim Yönteminin Viyolonsel Öğretmen Adaylarının Öğretim Becerilerine ve Viyolonsel Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi” konulu araştırmasında, mikro öğretim yöntemi doğrultusunda kendisini izleyerek değerlendiren

öğretmen adaylarının, viyolonsel dersine ilişkin olumlu tutum geliştirdikleri ve öğretim becerilerinin arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Yalaki (2010), “Üniversite Genel Kimya Derslerinde Basit Biçimlendirici Değerlendirme, Yüksek Öğrenme Kazanımları” konulu araştırmasında, basit biçimlendirici değerlendirme kapsamında öğrencilere öz değerlendirme ve akran değerlendirme yaptırmıştır. Uygulamaların, öğrencilerin başarı ve tutumlarına olumlu etkisinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Ciorba ve Smith (2009), “Lisans Düzeyi Enstrümantal ve Vokal Performans Jürilerinde Çok Boyutlu Değerlendirme Anahtarı İle Ölçüm” konulu araştırmasında, geliştirilen çok boyutlu değerlendirme anahtarının yüksek vokal ve enstrüman eğitimi alan 359 öğrenci üzerinde etkinliğini araştırmıştır. Geliştirilen ölçme aracının güvenilirliğinin yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin öz değerlendirme yaptığı bir puanlama anahtarı olarak da kullanılan bu ölçme aracının, öğrenci başarısını olumlu yönde etkilediği ve çok boyutlu değerlendirme aracının öğrencilerinin müzik performanslarını etkin bir şekilde ölçebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Doğan, Arumi Ribas ve Mora-Rubio (2009), “Tercümanlık Eğitiminde Bilişötesi Yaklaşımlar: Bir Pilot Çalışma” konulu araştırmalarında, sözlü çevirmen eğitiminde öz değerlendirme, ürün dosyası ve eğitmen günlüğü kullanmanın derse katılımı artırdığı, öğrencilere kendi zayıf ve güçlü yönleri hakkında nitelikli bilgi vererek etkin çalışma becerilerini kazandırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Geringer v.d. (2009), “Tüm Ülke Keman Seçmeleri İçin Ön Eleme Yönergesi (rubrik) Kullanımı: Performans ve Öğretim Deneyimi Etkileri” konulu araştırmalarında, performansları rubrik ile değerlendiren deneyimli (uzman) ve deneyimsiz (öğrenci) dinleyicilerin puanları arasında tutarlılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Cihanoğlu (2008), “Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarından Öz ve Akran Değerlendirmenin İşbirlikli Öğrenme Ortamlarında Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkileri” konulu araştırmasında, işbirlikli öğrenme ortamlarında öz ve akran

değerlendirmenin tutuma ve başarıya etkisinin olduğu, ancak kalıcılığa etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Dalkıran (2008), “Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi” konulu çalışmasında, keman öğretim elemanlarının görüşlerine göre ölçme aracının; sınavların işleyişine katkı sağladığı, daha nesnel ve gerçekçi ölçmeye olanak sağladığı, öğrenciye geri bildirim verilmesine olanak sağladığı, keman sınavlarında kullanılmak üzere yeterince kullanışlı olduğu sonucuna varmıştır. Yüksek oranda geçerli ve güvenilir bulunan ölçme aracı, öğretim elemanları tarafından da geçerli ve güvenilir bir ölçmeye olanak sağlayan bir araç olarak görülmüştür. Müzik Eğitimi Anabilim Dalında kullanılan ölçüğün, gerekli değişikliklerin yapılarak güzel sanatlar liselerinde ve diğer yaylı çalgılarda kullanılması önerilmiştir.

Uysal (2008), “Öğrencilerin Ölçme Değerlendirme Sürecine Katılması: Akran Değerlendirme ve Öz Değerlendirme” konulu araştırmasında, yükseköğretim hazırlık sınıfı öğrencilerinin akran ve öz değerlendirmeye ilişkin olumlu görüşlerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğrenci sunumlarının değerlendirilmesinde akranlarının puanlarıyla öğretmen puanları arasında yüksek korelasyon bulunmuştur. Ancak, uygulama yapılan grupla yapılmayan grubun sunumlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akıllı (2007), “Öz Değerlendirme ve Akran Değerlendirmesi Yöntemlerinin Öğretmen Eğitimine Etkisi” konulu araştırmasında, öğretmen adaylarının ders anlatımlarını video kamera ile kaydetmiş ve bu kayıtlara göre öz ve akran değerlendirme yaptırmıştır. Uygulama sonrasında öğretmen adaylarının öz ve akran değerlendirmeyle ilgili görüşleri de alınmıştır. Olumlu görüşlerle de destekleyerek, öz değerlendirme ve akran değerlendirme yöntemlerinin öğretmen adaylarının daha nitelikli yetiştirilmesinde ve öğretmenlik mesleğine ilişkin yetkinliklerinin geliştirilmesinde önemli rol oynadığı sonucuna varmıştır.

Nalbantoğlu (2007), “Yaylı Çalgılar Öğrencilerinin Performanslarını Etkileyen Bazı Faktörler ve Ölçme Değerlendirme Yöntemleri Üzerine Bir Araştırma” konulu

araştırmasında; yaylı çalgılar ölçme ve değerlendirme uygulamalarında geçerli ve güvenilir ölçme araçlarının kullanılmadığı, öz değerlendirme ve akran değerlendirme gibi uygulamaların yanında konser gibi etkinliklerin öğrencilerin başarı puanlarına yansıtılmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Türkçeye kazandırılan yaylı çalgı performans derecelendirme ölçeğinin geleneksel ölçme yöntemlerinden daha geçerli, güvenilir ve sağlıklı olduğu, yaylı çalgı dersine karşı olumlu tutuma sahip öğrencilerin başarılarının daha yüksek olduğu, okul sınıf ve cinsiyete göre tutumlarda farklılıklar olduğu ve kaygı azaldıkça performans başarısının arttığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Ünver (2007), “Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminde Kendini Değerlendirme Becerisi” konulu araştırmasında, öğretmen adaylarının hizmet öncesinde öz değerlendirme konusunda eğitim almalarının, onların kendini değerlendirme becerilerini geliştirdiği sonucuna varmıştır.

Atak Yayla (2004), “Müziksel Performansın Ölçülmesi” konulu araştırmasında, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında “Bireysel Çalgı Eğitimi” dersini yürüten 55 öğretim elemanının performans ölçüme ile ilgili görüşlerini almıştır. Yazılı bir ölçek kullanmaksızın geleneksel yöntemlerle yapılan ölçme ve değerlendirmelerin nesnellikten çok uzak sonuçlar sergilediği, geleneksel değerlendirme yöntemlerinin rehberlik ve öğreticilikten uzak olduğu, müzik eğitimini daha bilimsel bir yapıya kavuşturmak ve öğrenci başarısını yükseltmek amacıyla standartlaştırılmış performans ölçekleri kullanmanın gerekli olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Ayrıca yaylı çalgılar ve piyano için, geçerli ve güvenilir performans ölçme araçları geliştirmiştir.

Gökbudak (2004), “Video Teknolojisinin Piyano Eğitimdeki Rolü” konulu araştırmasında, lisans 1. Sınıfta piyano eğitimi alan 18 öğrenciden oluşan çalışma grubu oluşturmuştur. Uygulamada öğrenciler kendi video kayıtlarını izlemiş, hazırlanan değerlendirme tablosuna göre kendilerini değerlendirmiştir. Bu uygulama iki kez daha tekrarlanmıştır. Öğrencilerin durumlarında kısa bir sürede iyileşme olduğu, videonun öğretimi hızlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Morrison (2004), lise öğrencilerinin kendi kayıtlarını dinleyip öz değerlendirme yapmalarının performansa tutuma etkisini incelediği araştırmasında, uzman puanlarına göre, kayıt yapılan ile yapılmayan eser arasında performans farkı olmadığı, öğrencilerin ortalama kazanımlar gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kayıtlarını dinlediği esere daha olumlu yaklaştığı, derse ilişkin olumlu tutum geliştirdiği ve performanslarını pozitif değerlendirdiği sonucuna varmıştır.

Hickey (1999), “Müzik Kompozisyonu için Değerlendirme Yönergeleri” konulu araştırmasında, değerlendirme yönergelerinin (rubrik) öğrencilere ayrıntılı geri bildirim vermesi ve kendini değerlendirebilmesine olanak tanıyarak eleştirel düşünme yeteneği sağlaması özelliklerinin yanı sıra, değerlendirmeleri daha somut ve objektif hale getirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Bergee (1997), öğrenci performanslarının değerlendirilmesinde, öğretim üyelerinin verdiği puanlar, akranların verdiği puanlar ve öz değerlendirme puanları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Öğretim üyeleri ve akranların puanları arasında yüksek korelasyon bulunmuş, öz değerlendirme puanlarının akran ve öğretim üyeleriyle karşılaştırılmasında ise düşük korelasyon bulunmuştur. Bu sonuçların çalgıya ve sınıfa göre değişmediği tespit edilmiştir.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, deneysel işlem süreci, verilerin çözümlenmesine yer verilmiştir.

2.1 ARAŞTIRMA MODELİ

Bu araştırma, taşıdığı amaç ve değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkisini test etmesi bakımından deneyseldir. Araştırmanın amacına uygun olması nedeniyle “tek grup öntest-sontest modeli kullanılmış, çalışma grubundaki kişi sayısı kısıtlı olduğu için kontrol grubu oluşturulmamıştır.

2.2 EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören ve bireysel çalgısı viyolonsel olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, ulaşılabilir tek grup olması nedeniyle; Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2011-2012 Akademik yılında öğrenim gören ve bireysel çalgısı viyolonsel olan 20 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrencilerin içerisinde 4 kişi çalışmalara düzenli katılmadığı için araştırmanın dışında tutulmuş, 16 öğrenci ile uygulamaya devam edilmiştir.

2.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin performanslarıyla ilgili verileri toplamak için “Viyolonsel Dersi Dereceli Puanlama Anahtarı (rubrik)” (EK-2) geliştirilmiş, geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Öğrencilerin tutumları ile ilgili verileri toplamak için ölçeği geliştiren Umuzdaş’dan izin alınarak “Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” (EK-3) kullanılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin öz değerlendirme uygulamalarıyla

ilgili görüşlerinin alınması amacıyla “Öz Değerlendirme Uygulamaları Sonrası Görüşme Formu” (EK-4) hazırlanmıştır.

2.3.1 Dereceli Puanlama Anahtarının Geliştirilmesi

Ciorba ve Smith (2009)’in bütün çalgılar ve vokal için geliştirdiği (EK-5) üç maddeden oluşan dereceli puanlama anahtarında kullanılan ölçütler, geliştirilen “Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı” için temel boyutları oluşturmuştur. İlk boyut 3 ölçüt, ikinci boyut 4 ölçüt, üçüncü boyut 3 ölçüt olmak üzere toplam 10 maddelik bir puanlama anahtarı hazırlanmıştır.

Dereceli puanlama anahtarı, viyolonsel öğrencilerinin performansa dayalı durumunun belirlenmesinde öğretmenin kullanacağı bir ölçme aracı olmasının yanı sıra öğrencinin kendisini değerlendirebileceği bir araç olarak da düşünülmüştür.

Puanlama anahtarı oluşturulurken öğrencilerin çok farklı düzeylerde olduğu dikkate alınmış ve viyolonsel çalmaya esas olacak temel kazanımları içermesine dikkat edilmiştir. Gözlemlenecek davranış sayısının mümkün olduğu kadar azaltılarak kullanışlı olması amaçlanmış ve ölçütlerin binişik olmamasına dikkat edilmiştir.

Her davranış için 5 farklı başarı derecesi düşünülmüştür. Alan ve dil uzmanlarından görüş alınmış, uzmanlar 5 dereceyi ifade eden niteliklerin birbirine çok yakın olduğunu söylemiştir. Bu doğrultuda puanlama anahtarı 4 dereceli olarak yeniden hazırlanmıştır.

Her davranış için 4 farklı başarı derecesi düşünülmüş ve bu dereceler en düşük dereceden beklenen kazanıma doğru sırasıyla “önemli eksikleri var”, “geliştirilmesi gerekir”, “iyi”, “çok iyi” ifadeleri ile nitelendirilmiştir. Her bir ölçütün başarı derecesi için, bu ifadelere uygun tanımlamalar yapılmıştır.

Ölçütler üç boyut altında ele alınmıştır;

1. Fiziksel Beceriler

“Fiziksel Beceriler” boyutu içerisinde viyolonsel tutma, yayı kullanma ve sol eli kullanma davranışları düşünülmüştür.

“Viyolonsel Tutma” davranışında tutuşta farklılıklar olabileceği için genel doğru olan rahat ve dengeli bir oturuş esas alınmıştır.

“Yayı Kullanma” davranışında öğrencinin çaldığı gam, etüt ya da eserde geçen arşe tekniklerini kullanma derecesinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

“Sol Eli Kullanma” davranışında öğrencinin çaldığı gam, etüt ya da eserde geçen sol el tekniklerini kullanma derecesinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Müziksel Beceriler

Bu boyutta müziğin unsurlarından ezgi, frekans, ritim ve hız esas alınmıştır. Öğrencinin notayı doğru seslendirme becerisinin gözlemlenmesi amaçlanmıştır.

“Doğru Notalarla Çalma” davranışında, müziğin ezgi yapısına uygunluğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu ölçüt fa, do ve sol anahtarlarının doğru okunup anlaşılması biçiminde de düşünülebilir.

“Doğru Bir Entonasyonla Çalma” davranışında, perdelere şaşmaz bir kesinlikle basma (doğru frekansta ses üretme) durumunun gözlemlenmesi amaçlanmıştır.

“Doğru Tartımlarla Çalma” davranışında, notada belirtilen tartımlara uygun çalma durumunun gözlemlenmesi amaçlanmıştır.

“Tempoda Tutarlılık” davranışında, notada belirtilen hız değişiklikleri dışında, tempoyu bozmadan ve aksatmadan çalma durumunun gözlemlenmesi amaçlanmıştır.

3. Sunum Becerisi

Bu boyutun altında da müziğin unsurlarından tını ve gürlük boyutları vardır. Sunum becerisi boyutuyla genel olarak etkili çalma becerisinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

“Güçlü ve Yumuşak Bir Ton ile Çalma” ölçütü öğrencinin elde ettiği tını ile ilgilidir. Güçlü ve yumuşak bir ton ile çalma durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

“Müziksel İfade Bakımından Etkili Çalma” ölçütü hem müziğin gürlük ve gürlük değişimi unsurunu içermekte hem de cümleme, bağ, vibrato, artikülasyon gibi müziksel ifadeleri güçlendiren teknikleri kapsamaktadır. Aslında bu ölçüt bütünsel değerlendirmeye dayalı kabul edilebilir.

“Bütünlüğü bozmadan çalma” davranışında öğrencinin parçayı durmadan ya da takılmadan (bütünlük içerisinde) çalma durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır.

Ölçüt boyutları birbiriyle ilişkilidir. Müziksel beceriler boyutu fiziksel beceriler boyutunu, sunum becerisi boyutu ise diğer iki boyutu kapsamaktadır. Bu durum binişiklik olarak değil üç farklı açıdan durum belirleme yöntemi olarak düşünülmüştür.

2.3.1.1 Dereceli Puanlama Anahtarının Geçerliliği

Dereceli puanlama anahtarının kapsam geçerliğini belirlemek üzere uzman görüşlerinin alınması amacıyla, “Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Uzman Değerlendirme Formu” (EK-1) hazırlanmıştır. Bu formun hazırlanmasında, ölçme-değerlendirme uzmanlarının görüşleri alınmıştır.

Dereceli puanlama anahtarı, farklı üniversitelerde görev yapan 7 öğretim üyesi tarafından 8 ölçüte göre değerlendirilmiştir. Uzmanlar her bir ölçütü 5 derece üzerinden değerlendirmiştir.

1: Hiç Katılmıyorum

2: Katılmıyorum

3: Kararsızım

4: Katılıyorum

5: Tamamen Katılıyorum

Değerlendirme formunda yer alan 1 ile 5 arasındaki değerler şu şekilde oluşmaktadır.

1,00 – 1,79 : Hiç Katılmıyorum

1,80 – 2,59 : Katılmıyorum

2,60 – 3,49 : Kararsızım

3,50 – 4,19 : Katılıyorum

4,20 – 5,00 : Tamamen Katılıyorum

Tablo 1. "Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı" Uzman Değerlendirme Sonuçları

Uzman	Soru Sayısı	Ortalama	Üst Değer
1	8	4,75	5
2	8	5,00	5
3	8	5,00	5
4	8	4,62	5
5	8	4,75	5
6	8	4,62	5
7	8	4,82	5

Uzmanların 5 derece üzerinden değerlendirdiği ve 4,79 ortalama puan verdiği "Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarının" geçerliğinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

2.3.1.2 Dereceli Puanlama Anahtarının Güvenirliği

20 öğrencinin, 2011-2012 akademik yılı, gúz yarıyılı ara sınav (vize sınavı) performansları video kamera ile kaydedilmiş ve bu video kayıtları 8 uzman tarafından puanlanmıştır. Dereceli puanlama anahtarının güvenirliliğini test etmek için veriler SPSS 17.0 istatistik paket programına girilmiş ve sınıf içi korelasyon katsayısına bakılmıştır. Sınıf içi korelasyon katsayısı 0,95 olarak hesaplanan değerin 1'e yakın olması güvenirliliğin yüksek olduğunu göstermektedir.

2.3.2 Tutum Ölçeği

Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik tutumlarını belirlemek için Umuzdaş (2012) tarafından geliştirilen “viyolonsel dersine ilişkin tutum ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek hazırlanırken öncelikle alan uzmanlarının yardımıyla 35 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş, ölçeğin kapsam geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuş, 2009-2010 öğretim yılında Türkiye'deki eğitim fakültelerinde viyolonsel öğrenimi almakta olan 248 lisans öğrencisine uygulanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için yapılan faktör analizinde, “varimax dönüşümlü temel bileşenler analizi” yöntemi kullanılmıştır. Faktör yükleri 0,30 ve üzerinde olan 33 madde ölçeğe alınmış, yük değeri bu değerlerin altında olan iki madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin güvenirliliği için iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) ve bu kapsamda madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerinin 0.96, iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) değerinin 0.96 olduğu görülmüştür. Buradan hareketle bu ölçeğin viyolonsel öğrencilerinin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarını geçerli ve güvenilir olarak ölçebileceği sonucu elde edilmiştir.

2.3.3 Öz Değerlendirme Uygulamaları Sonrası Görüşme Formu

Öğrencilerden bir dönem boyunca yaptıkları öz değerlendirme ile ilgili görüşlerini açıklamaları istenmiştir. Öğrencilere aşağıdaki yönergenin yazılı olduğu bir form verilmiştir.

“Değerli viyolonsel öğrencisi, bu form öz değerlendirmeye ilişkin yorum ve görüşlerinizi almak amacıyla hazırlanmıştır. Yazdıklarınız topluca değerlendirileceği için isminiz kullanılmayacaktır. İçtenlikle yazdığınız yorum ve görüşleriniz araştırma için çok önemlidir. Katkınız için teşekkür ederim.”

Viyolonsel dersine ilişkin performans ve tutumunuzu da göz önünde bulundurarak, yaptığınız öz değerlendirmelerle ilgili olumlu-olumsuz düşüncelerinizi açıklayınız.

2.4 DENEYSEL İŞLEM SÜRECİ

Deneysel işlem süreci; deney öncesi aşama, öz değerlendirme uygulamaları ve deney sonrası aşama olmak üzere üç başlık altında ele alınmıştır.

2.4.1 Deney Öncesi Aşama

Deney öncesi aşama 2011-2012 akademik yılı, güz yarıyılı sonunda (final sınavı) gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler son derslerinde viyolonsel dersine ilişkin tutum ölçeğini doldurup teslim etmiştir. Yarıyıl sonu sınav performansları video kamera ile kaydedilmiştir. Her öğrenciden kendi kaydını izleyerek viyolonsel dersine yönelik dereceli puanlama anahtarına göre değerlendirmesi istenmiştir. Bu kayıtlar daha sonra 5 uzman tarafından da aynı puanlama anahtarına göre değerlendirilmiştir. Bu işlemlerin sonucunda öntest ile ilgili veriler toplanmış ve araştırmanın deney öncesi aşaması tamamlanmıştır.

2.4.2 Öz Değerlendirme Uygulamaları

Viyolonsel, bireysel ders (öğretmenin öğrenci ile birebir yaptığı ders) biçiminde işlenmiştir. Öğrencilere her bir dersin sonunda, bir hafta sonra hazırlanmak üzere performans görevi verilmiştir. Performans görevleri hazırlanırken her öğrencinin düzeyi ve gereksinimlerine uygun olmasına dikkat edilmiştir. Nasıl ve nelere dikkat ederek çalışması gerektiği anlatılmış, çalışmasının hangi ölçütlere göre değerlendirileceği belirtilmiştir.

Öğrencilerin her dersin başında sergilediği performans video kamera ile kaydedilmiş ve sonrasında, öğrenciler kendilerini video kameradan izleyerek öz değerlendirme formuna göre değerlendirmiştir. Aynı performansı öz değerlendirme sonrasında öğretmen de değerlendirmiş, öğrenciye hem performansı hem de kendisini değerlendirmesi bakımından dönüt verilmiştir. Sonrasında, o hafta işlenmesi gereken konular çalışılmıştır. En son olarak öğrenciler, derste yapılan çalışmayla ilgili öz değerlendirme yapmış ve sonraki derste hazırlayacakları performans görevlerini almışlardır. Bu uygulama 13 hafta boyunca devam etmiştir.

Öğrencilere verilen performans görevi ve öz değerlendirme formu örnekleri, EK-6, EK-7, EK-8 ve EK-9'da verilmiştir.

2.4.3 Deney Sonrası Aşama

Deney sonrası aşama, 2011-2012 akademik yılı, bahar yarıyılı sonunda (final sınavı) gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler son derslerinde viyolonsel dersine ilişkin tutum ölçeğini doldurup teslim etmiştir. Yarıyıl sonu sınav performansları video kamera ile kaydedilmiştir. Her öğrenciden kendi kaydını izleyerek viyolonsel dersine yönelik dereceli puanlama anahtarına göre değerlendirmesi istenmiştir. Bu video kayıtları daha sonra 5 uzman tarafından da aynı puanlama anahtarına göre değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerden sonra öğrencilerden uygulama ile ilgili görüşlerini almak için, Öz Değerlendirme Uygulamaları Sonrası Görüşme Formunu (Bkz. EK-4) doldurmaları istenmiştir. Bu işlemlerin sonucunda sontest ile ilgili veriler toplanmış ve araştırmanın deney sonrası aşaması tamamlanmıştır.

2.5 VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Birinci, ikinci ve üçüncü alt problemlere ilişkin verilerin çözümlenmesinde; gözlem sayısı 30'un altında olduğundan, öntest ile sontest arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyini belirlemek üzere ilişkili T-testinin nonparametrik alternatifi olan Wilcoxon işaretli sıralar testi uygulanmıştır. Birinci alt problemle ilişkili olarak öğrencilerin performans puanlarının belirlenmesinde 5 uzmanın puan ortalaması esas alınmıştır.

Dördüncü alt problemin çözümlenmesinde öğrenci görüşleri incelenmiş ve nitel değerlendirme yapılmıştır.

3.BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmayla ilgili alt problemler bulgular, yorumlar ve ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

3.1 BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Birinci alt problem: “Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirme, uzmanların uygulama öncesi ve sonrasında öğrenci performanslarına verdikleri puanlarda fark yaratmış mıdır?”

Öğrencilerin öz değerlendirme uygulamaları öncesi ve sonrasındaki viyolonsel performans puanlarının ortalamaları, standart sapma değerleri ile minimum ve maksimum puanları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik öntest ve sontest performans puan ortalamaları, standart sapmaları, minimum ve maksimum puanları

<i>Performans</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	<i>Minimum Puan</i>	<i>Maksimum Puan</i>
<i>Öntest</i>	16	2,40	0,56	1,42	3,66
<i>Sontest</i>	16	2,77	0,45	2,03	3,78

Tablo 2’de öğrencilerin sontestteki performans puan ortalamalarının, maksimum ve minimum puanlarının önteste göre yükseldiği görülmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin uygulama sonrasında, uygulama öncesine göre daha iyi bir performans ortaya koyduğu söylenebilir. Öğrencilerin viyolonsel çalma performanslarına yönelik sontest puanlarının öntest puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” (Wilcoxon Signed Rank Test for Paired Samples) uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik sontest-öntest performans puanlarının “Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” sonuçları

Sontest- Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	2	4,00	8,00	-3,103	0,002
Pozitif Sıra	14	9,14	128,00		
Toplam	16				

Tablo 3’de öğrencilerin uygulama sonrasındaki viyolonsel çalma performanslarının, uygulama öncesindeki performanslarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($z = -3,103$, $p < 0,01$). Uygulama sonrasında 2 öğrencinin sontest puanlarının öntest puanlarından düşük, 14 öğrencinin ise sontest puanlarının öntest puanlarından yüksek olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, uygulanan yöntemin öğrencilerin viyolonsel çalma performanslarını artırdığını söylemek mümkündür.

3.2 İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

İkinci alt problem: “Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirmeler, öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasındaki tutum puanlarında fark yaratmış mıdır?”

Öğrencilerin öz değerlendirme uygulaması öncesi ve sonrasında, viyolonsel dersine yönelik tutum puanlarının ortalamaları, standart sapma değerleri ile minimum ve maksimum puanları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin öntest ve sontest tutum puan ortalamaları, standart sapmaları, minimum ve maksimum puanları

<i>Performans</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>Ss</i>	<i>Minimum Puan</i>	<i>Maksimum Puan</i>
<i>Öntest</i>	16	4,07	0,63	2,45	4,88
<i>Sontest</i>	16	4,30	0,58	2,88	4,91

Tablo 4’de öğrencilerin sontestteki tutum puan ortalamalarının, maksimum ve minimum puanlarının önteste göre yükseldiği görülmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin uygulama sonrasında, uygulama öncesine göre daha olumlu tutumlar geliştirdiği söylenebilir. Öğrencilerin viyolonsel dersine yönelik sontest tutum puanlarının öntest tutum puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” (Wilcoxon Signed Rank Test for Paired Samples) uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5’de verilmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin sontest-öntest tutum puanlarının “Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” sonuçları

<i>Sontest- Öntest</i>	<i>N</i>	<i>Sıra Ortalaması</i>	<i>Sıra Toplamı</i>	<i>Z</i>	<i>P</i>
Negatif Sıra	2	6,75	13,50	-2,646	0,008
Pozitif Sıra	13	8,19	106,50		
Eşit	1				
Toplam	16				

Tablo 5’de öğrencilerin uygulama sonrasındaki viyolonsel dersine ilişkin tutumlarının, uygulama öncesindeki tutumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($z = -2,646$, $p < 0,01$). Uygulama sonrasında 2 öğrencinin sontest puanlarının öntest puanlarından düşük, bir öğrenci puanının eşit düzeyde, 13 öğrencinin ise sontest tutum puanlarının öntest puanlarından yüksek olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgular

doğrultusunda, uygulanan yöntemin öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarını geliştirdiğini söylemek mümkündür.

3.3 ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Üçüncü alt problem: “Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirmeler, öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasında kendi performanslarına verdikleri puanlarda fark yaratmış mıdır?”

Öğrencilerin öz değerlendirme uygulaması öncesi ve sonrasında, kendi performanslarına verdikleri puan ortalamaları, standart sapma değerleri ile minimum ve maksimum puanları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin kendi performanslarına verdikleri öntest ve sontest puan ortalamaları, standart sapmaları, minimum ve maksimum puanları

<i>Performans</i>	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S_s</i>	<i>Minimum Puan</i>	<i>Maksimum Puan</i>
<i>Öntest</i>	16	2,59	0,58	1,70	3,90
<i>Sontest</i>	16	3,00	0,53	2,30	4,00

Tablo 6’da öğrencilerin sontestte kendi performanslarına verdikleri puan ortalamalarının, maksimum ve minimum puanlarının önteste göre yükseldiği görülmektedir. Puan ortalamalarına bakıldığında öğrencilerin uygulama sonrasında, uygulama öncesine göre kendi performanslarını daha iyi bulduğu söylenebilir. Öğrencilerin sontestte kendi performanslarına verdikleri puanlarının, öntest puanlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi” (Wilcoxon Signed Rank Test for Paired Samples) uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin kendi performanslarına verdikleri sontest-öntest puanlarının “Wilcoxon İşaretili Sıralar Testi” sonuçları

Sontest- Öntest	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Z	P
Negatif Sıra	2	6,75	13,50	-2,647	0,008
Pozitif Sıra	13	8,19	106,50		
Eşit	1				
Toplam	16				

Tablo 7’de öğrencilerin uygulama sonrasında kendi performanslarına verdikleri puanların, uygulama öncesindeki performans puanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir ($z = -2,647$, $p < 0,01$). Uygulama sonrasında 2 öğrencinin sontest puanlarının öntest puanlarından düşük, bir öğrenci puanının eşit düzeyde, 13 öğrencinin ise sontestte kendi performansına verdiği puanın öntest puanlarından yüksek olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre, uygulanan yöntem sonrasında öğrencilerin kendi viyolonsel çalma performanslarını daha iyi bulduğunu söylemek mümkündür.

3.4 DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Dördüncü alt problem: “Öğrencilerin, uygulama sonrasında öz değerlendirme ile ilgili görüşleri nelerdir?”

Tablo 8. Öğrencilerin, uygulama sonrasında öz değerlendirme yöntemiyle ilgili görüşlerine ilişkin bulgular

GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Olumlu görüşler	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16	16	%100
Olumsuz görüşler	-	0	%0

16 öğrencinin uygulama sonrasında öz değerlendirme yöntemiyle ilgili görüşleri sorulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin tümü viyolonsel eğitimlerinde öz değerlendirme uygulamalarının kendilerini olumlu yönde etkilediği ifade etmiştir. Öğrenciler öz değerlendirme uygulamalarıyla; viyolonsel performanslarının arttığını, derse ilişkin olumlu tutumlar kazandıklarını, kendi eksiklerine yönelik daha objektif bakmayı öğrendiklerini, özgüvenlerinin geliştiğini, derse ilişkin planlı, düzenli ve daha istekli olduklarını, viyolonsel dersine olan sevgilerinin arttığını belirtmişlerdir.

Bazı öğrencilerin öz değerlendirme uygulamalarına yönelik görüşleri şöyledir:

Öğrenci 1. “Öz değerlendirmenin çok faydalı ve gerekli olduğunu düşünüyorum. Hangi konuda eksik olduğumu öğretmen söylediğinde bunu içselleştiremiyorum ve unutuyorum. Eksik yönlerimi kendim fark ettiğim zaman doğru yönde çalışma konusunda daha istekli oluyorum. Performansımın olumlu yönde etkilendiğini düşünüyorum. Bu ders benim için önemli, severek geldiğim bir dersti ve halen de öyle.”

Öğrenci 3. “Daha önceki dönemlerde öz değerlendirme yapmamıştık. Siz yine eksiklerimizi söylüyordunuz ama dersten sonra unutabiliyorduk. Öz değerlendirme sayesinde hatalarımı fark ediyor ve neyi düzeltmem gerektiğini biliyorum. Nasıl çalışmam gerektiğini anlıyorum. Bu benim için çok faydalı oldu. Umarım hep devam eder. Çalgı performansım üzerine kesinlikle olumlu etkisi oldu. Eskiden eksliğimin nerede olduğunu düşünmeden saatlerce çalışırdım. Öz değerlendirme ile farkına vardığım eksiklikler üzerinde yoğunlaştım. Bu da daha kısa sürede daha çok problem çözmemde etkili oldu. Bu uygulama hem zaman hem de sonuç açısından çok verimli oldu. Kendime olan özgüvenim arttı.”

Öğrenci 5. “Öz değerlendirme çok yararlı bir uygulama. Kendime eleştirel bir gözle bakmak ilerlememe yardımcı oldu. Performansımızdan sonra kendimizi değerlendiriyoruz. Bu da çalışmalarımızı nasıl yapacağımız konusunda karar vermemizi kolaylaştırıyor. Bu uygulamaya bağlı olarak kendimi daha çok geliştirmiş olarak görüyorum. Daha rahat çaldığımı düşünüyorum. Viyolonselde ilerlemem beni

derslerime ve çalışmalarına karşı daha istekli yaptı. Ders daha zevkli bir hale geldi. Öğretmen olduğumda bu uygulamayı kesinlikle yapmak isterim.”

Öğrenci 7. “ *Bu uygulama sayesinde eksiklerimi fark edip onları düzeltmeye çabalamam, düzenli çalışmama sebep oldu. Olumsuz bir yönünü görmedim. Diğer dönemlerden daha iyi oldu. Uygulamanın beni daha düzenli çalışmaya sokması sonucunda performansımın geliştiğini düşünüyorum. Güzel bir uygulama.”*

Öğrenci 9. “*Bu uygulama sayesinde kendimizi eleştirme alışkanlığı kazandık. Bu bizim için çok geliştirici oldu. Öz değerlendirme yapacağımı bildiğim için, her derse daha çok çalışarak geldim ve aynı hataları tekrarlamamak için gayret gösterdim. Bu derse yönelik tutumumda bir değişiklik olmadı. Viyolonsel dersini önceden olduğu gibi seviyorum.”*

Öğrenci 10. “*Hepsini düzeltemesem de bütün eksiklerimi gördüm. Bu çok faydalı bir uygulamaydı. Kendimi sorgulamayı öğrendim. Uygulamanın ilk haftalarında kameradan dolayı tedirginlik yaşamıştım ama daha sonra alıştım ve keyif almaya başladım. Birçok teknik problemimin farkına vardım ve bir kısmını çözdüm. Bu durum performansımı olumlu etkiledi. Öz değerlendirme uygulamalarının etkisiyle ders daha keyifli oldu.”*

Öğrenci 16. “*Öz değerlendirme kendimle daha iyi yüzleşmemi sağladı. Birinin dışarıdan hatalarımı söylemesinden önce kendi kendime fark etmem ve buna yönelik çalışma yapmam çok geliştirici oldu. Eksiklerimi gördüğüm için çalışırken odaklanmam gereken noktaları anladım. Bu durum performansımı olumlu etkiledi. Aynı zamanda bu uygulama, doğru yaptıklarımı da pekiştirmeme yardımcı oldu. Ders benim için eskisine göre daha zevkli oldu. Faydalı bir uygulama, öğretmen olduğumda kesinlikle yaptırırdı*

4. BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1 SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular, yapılan benzer çalışmalar ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Öz değerlendirme uygulamalarının, öğrencilerin viyolonsel çalma performansına etkisi açısından elde edilen bulgular, uygulama sonrasında öğrencilerin performanslarının geliştiğini göstermektedir. Bu sonuç, farklı zamanlarda yapılan benzer çalışmalarla da (Umuzdaş, 2010; Yalaki, 2010; Cihanoğlu, 2008; Gökbudak, 2004) desteklenmektedir. Umuzdaş (2010), mikro öğretim yönteminin viyolonsel öğretmeni adaylarının öğretim becerilerini olumlu etkilediği sonucuna varmıştır. Öğretmen adaylarının verdikleri viyolonsel derslerinin video kameraya kaydedilmesi ve sonrasında kendi öğretim etkinliklerini (performanslarını) değerlendirmesi bakımından bu araştırmanın uygulaması ile benzeşmektedir. Benzer bir çalışmada Gökbudak (2004), piyano öğretiminde video kamera kaydını izleyip kendini değerlendiren öğrencilerde öğrenmenin hızlandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bağlamda, çalgı öğretiminde öz değerlendirme uygulamalarında video kamera gibi görsel araçlar kullanılmasının etkili olduğu söylenebilir. Öz değerlendirme yoluyla öğrenci kendi durumunu somut bir şekilde görebilir ve daha etkili bir çalışma stratejisi geliştirebilir. Ayrıca öğrenciye eleştirel düşünme ve iyi bir gözlemci olma gibi kazanımlar sağlayabilir.

Öz değerlendirme uygulamalarının, öğrencilerin viyolonsel dersine ilişkin tutumlarına etkisi açısından elde edilen bulgular, uygulama sonrasında öğrenci tutumlarının olumlu yönde değiştiğini göstermektedir. Bu sonuç, farklı zamanlarda yapılan ilgili çalışmalarla da desteklenmektedir (Kabapınar ve Ataman 2010, Umuzdaş 2010, Yalaki 2010, Cihanoğlu 2008, Morrison 2004). Bu araştırmalarda, öz değerlendirme uygulamaları sonrasında öğrencilerin derslere yönelik olumlu tutum geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Viyolonsel derslerinde yapılan öz değerlendirmelerin, öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrasında kendi performanslarına verdikleri puanlarda fark yaratıp yaratmadığına ilişkin bulgular, uygulama sonrasında öğrencilerin kendi performanslarında gelişme gördüklerini ortaya koymaktadır. Morrison (2004) da araştırmasında, öğrencilerin kendi kayıtlarını dinleyip değerlendirmeleri sonucunda, kendilerini daha pozitif değerlendikleri sonucuna ulaşmıştır.

Öz değerlendirme uygulamaları sonrasında öğrencilerin görüşleri alınmış ve elde edilen sonuçlara göre öğrenciler uygulamayla ilgili olarak; viyolonsel performanslarının arttığını, derse ilişkin olumlu tutumlar kazandıklarını, kendi eksiklerine yönelik daha objektif bakmayı öğrendiklerini, özgüvenlerinin geliştiğini, derse ilişkin planlı, düzenli ve daha istekli olduklarını, viyolonsel dersine olan sevgilerinin arttığını belirtmişlerdir. Uysal (2008), öz ve akran değerlendirme uygulamaları sonrasında Yüksek Öğretim hazırlık sınıfında eğitim gören öğrencilerin görüşlerini almış ve olumlu düşünceleri olduğunu belirtmiştir. Cihanoğlu (2008) ise öz ve akran değerlendirme yapan öğrencilerin yarısının olumlu, yarısının olumsuz görüş bildirdiğini tespit etmiştir. Akran değerlendirme uygulamasının, öz değerlendirme alışkanlığı kazanmış öğrenciler tarafından yapılması daha etkili sonuçlar verebilir. Kendisini değerlendiren ve eleştirebilen öğrencilerin, dışarıdan gelecek değerlendirme ve eleştirilere açık olması olasıdır. Öğrencilerin akran ve öz değerlendirme konusunda bilinçlendirilmesi faydalı olabilir.

İlgili çalışmalarla desteklenen araştırma bulgularına göre, öz değerlendirme uygulamalarının öğrenci performans ve tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler öz değerlendirme uygulamaları ile ilgili olumlu görüşlerde bulunmuş ve performanslarının geliştiğini gözlemlemiştir. Bu bağlamda öz değerlendirme uygulamalarının Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında yapılan viyolonsel derslerinin verimliliğine katkıda bulunduğu söylenebilir.

3.6 ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Bu araştırma, kontrol grubu oluşturularak tekrarlanmalıdır.
- Aynı araştırma, başka bir çalgının öğretimiyle ilişkili olarak tekrarlanmalıdır.
- Çalgı derslerinin verimliliğini yükseltmek amacıyla, çeşitli öğretim ve değerlendirme yöntemlerine yönelik deneysel çalışmalar yapılmalıdır.
- Müzik eğitiminde öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirmeye ilişkin araştırmalar yapılmalıdır.
- Çeşitli çalgılar için dereceli puanlama anahtarı (rubrik) geliştirilmelidir.
- Öğrencileri geliştirmeye yönelik öz değerlendirme gibi alternatif uygulama ve etkinlikleri desteklemek ve özendirmek için çalgı derslikleri, video kamera ve yansıtıcı gibi teknolojik araçlarla desteklenmelidir.
- Özdeğerlendirme uygulamalarının zaman isteyen bir etkinlik olması dikkate alınarak, benzer uygulamaların daha olumlu sonuçlar vermesi ve rahat yapılabilmesi için çalgı dersi saatleri artırılmalıdır.

EKLER

EK-1: Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)

Uzman Değerlendirme Formu

Ünvanı :

Adı Soyadı :

Görevi :

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Hiç Katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Tamamen Katılıyorum (5)
1. Dereceli puanlama anahtarı viyolonsel öğretimi için gereken temel kazanımları kapsamaktadır.					
2. Ölçüt sayısı yeterlidir.					
3. Ölçütler açık ve anlaşılırdır.					
4. Ölçütler arasında binişiklik yoktur.					
5. Ölçütlere ilişkin betimsel tanımlamalar ilgili ölçütü yansıtabilmektedir.					
6. Ölçütlere ilişkin betimsel tanımlamalar derecelerin niteliklerine uygundur.					
7. Dereceler öğrenciler arasındaki başarı farklarını yansıtacak sayıdadır.					
8. Dereceli puanlama anahtarı kullanışlıdır.					

Lütfen öneri ve görüşlerinizi belirtiniz:

EK-2: Viyolonsel Dersine Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)

Öğrencinin Adı-Soyadı:

Numarası:

ÖLÇÜTLER		PERFORMANS DÜZEYLERİ				PUAN
		Önemli Eksikleri Var (1)	Geliştirilmesi Gerekir (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)	
Fiziksel Beceriler	Viyolonsel Tutma	Viyolonsel rahatsız ve dengesiz bir biçimde tutmaktadır.	Viyolonsel kısmen rahat ve dengeli bir biçimde tutmaktadır.	Viyolonsel büyük ölçüde rahat ve dengeli bir biçimde tutmaktadır.	Viyolonsel çok rahat ve dengeli bir biçimde tutmaktadır.	
	Yayı Kullanma	Yay tekniklerini uygulamada çok yetersiz kalmıştır.	Parçada geçen yay teknikleri kısmen uygulanmaktadır.	Parçada geçen yay teknikleri büyük ölçüde uygulanmaktadır.	Parçada geçen yay teknikleri kusursuz bir biçimde uygulanmaktadır.	
	Sol Eli Kullanma	Parçada geçen sol el tekniklerini uygulamada çok yetersiz kalmıştır.	Parçada geçen sol el teknikleri kısmen uygulanmaktadır.	Parçada geçen sol el teknikleri büyük ölçüde uygulanmaktadır.	Parçada geçen sol el teknikleri kusursuz bir biçimde uygulanmaktadır.	
Müziksel Beceriler	Doğru Notalarla Çalma	Çok fazla nota hatası yapılmaktadır (kabul edilemez oranda).	Arasına nota hataları yapılmaktadır.	Çok nadiren nota hataları yapılmaktadır.	Parça doğru notalarla çalınmaktadır.	
	Doğru Bir Entonasyonla Çalma	Parçayı doğru bir entonasyonla seslendirmede çok yetersiz kalmıştır (kabul edilemez oranda bozuk ses).	Parçada arasıra entonasyon bozulmaktadır.	Parçada nadiren entonasyon bozulmaktadır.	Parça doğru bir entonasyonla seslendirilmektedir.	
	Doğru Tartımlarla Çalma	Çok fazla tartım hatası yapılmaktadır (Kabul edilemez oranda).	Arasına tartım hataları yapılmaktadır.	Nadiren tartım hataları yapılmaktadır.	Parça doğru tartımlarla çalınmaktadır.	
	Tempoda Tutarlılık	Aksamalar, çalınan temponun anlaşılacağı ölçüde çoktur.	Parçanın temposunda belirgin aksamalar vardır.	Parça çoğu zaman tutarlı bir tempoda çalınmıştır.	Parça tamamen tutarlı bir tempoda çalınmıştır.	
Sunum Becerisi	Güçlü ve Yumuşak Bir Ton ile Çalma	Güçlü ve yumuşak bir tonla çalmada çok yetersiz kalmıştır.	Tondaki gücü ve yumuşaklığı gelişme potansiyeli göstermektedir.	Tondaki gücü ve yumuşaklığı başarı potansiyeli göstermektedir.	Güçlü ve yumuşak bir tonla çalmaktadır.	
	Müziksel İfade Bakımından Etkili Çalma	Müziksel ifade bakımından çok yetersiz kalmıştır.	Müziksel ifadeleri kısmen duyurabilmektedir.	Müziksel ifade becerisi yeterli görülmektedir.	Müziksel ifade bakımından oldukça etkili çalmaktadır.	
	Bütünlüğü Bozmadan Çalma	Parçada bütünlük sağlanamamıştır (kabul edilemeyecek oranda takılmalar vardır).	Parça bütünlüğü arasıra bozulmaktadır.	Parça bütünlüğü nadiren bozulmaktadır.	Parça bütünlüğü bozulmadan çalınmıştır.	
Toplam						

EK-3: “Umuzdaş” Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeği

Değerli viyolonsel öğrencisi, bu ölçek; viyolonsel dersi ile ilgili tutumları ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek sonuçları, yalnızca bu konudaki tutumları belirlemek için kullanılacaktır. Cevaplar toplu olarak değerlendirileceği için isminiz kullanılmayacaktır. Ölçekte 33 madde bulunmaktadır. Vermiş olduğunuz içten cevaplar ve cevapsız madde bırakmamakta gösterdiğiniz özen araştırma açısından önemlidir. Katkınızdan dolayı teşekkür ederim.

Aşağıdaki her ifadeyi okuduktan sonra yandaki kutucuklardan sizin için uygun olanını işaretleyerek(x) belirtiniz.	Düşünceler				
	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Orta derecede katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. Viyolonsel derslerine katılmadığımda üzüntü duyarım					
2. Viyolonsel derslerine ilgi duymuyorum					
3. Meslek yaşamımda viyolonseli kullanacağımı düşünmüyorum					
4. Viyolonsel derslerinden zevk alırım					
5. Viyolonsel dersleri kendime olan güvenimi artırır					
6. Viyolonsel derslerinde kendimi rahat hissetmem					
7. Viyolonsel derslerinde vaktimi boşa harcıyorum					
8. Viyolonsel dersleri ile ilgili sohbetler etmekten hoşlanmam					
9. Diğer dersler bana viyolonsel dersinden daha önemli gelir					
10. Viyolonsel dersinde başarılı olmak benim için önemlidir					
11. Viyolonsel dersine hazırlanmak için vakit ayırmaktan hoşlanmam					
12. Viyolonsel ders saatleri daha çok olmalı					
13. İmkân olsa ders dışında viyolonselle ilgili etkinliklerde görev alırım					
14. Viyolonsel derslerinden sonra kendimi çıkmazda hissedirim					
15. Viyolonsel dersindeki çalışmalarımın öğretmen tarafından beğenilmesi benim için önemlidir					
16. Viyolonsel dersleri öğreticidir					

	Düşünceler				
	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Orta derecede katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Aşağıdaki her ifadeyi okuduktan sonra yandaki kutucuklardan sizin için uygun olanını işaretleyerek(x) belirtiniz.					
17. Viyolonsel dersleri beklentilerime cevap vermemektedir					
18. Viyolonsel ders saati sona erdiğinde üzülürüm					
19. Viyolonsel derslerinde verilen her eseri ayırt etmeksizin zevkle çalışırım					
20. Viyolonsel dersinin boş geçmesinden hoşlanmam					
21. Viyolonsel dersinin olduğu gün mutsuz olurum					
22. Viyolonsel derslerinde müzik yeteneğimin geliştiğini hissedirim					
23. Seçme hakkım olsa ana çalgı olarak tekrar viyolonseli seçerdim					
24. Viyolonsel dersini severim					
25. Viyolonsel dersi ödevlerimi zamanında yapmaya özen gösteririm					
26. Viyolonsel dersi eğlenceli değildir					
27. Viyolonsel dersinde öğrendiğim bilgiler hoşuma gider					
28. Viyolonsel dersinde tüm ilgimi odaklayamam					
29. Viyolonsel dersine sadece sınıf geçmek için girerim					
30. Viyolonsel çalmamı gerektiren etkinliklerden hoşlanmam					
31. Viyolonsel dersi aldığım için kendimi şanslı hissediyorum					
32. Viyolonseli başkalarına öneririm					
33. Viyolonselle ilgili yeni bir şey öğrenmekten hoşlanırım					

EK-4: Öz Değerlendirme Uygulamaları Sonrası Öğrenci Görüşleri

Adı Soyadı:

Numarası :

Değerli viyolonsel öğrencisi, bu form öz değerlendirmeye ilişkin yorum ve görüşlerinizi almak amacıyla hazırlanmıştır. Yazdıklarınız topluca değerlendirileceği için isminiz kullanılmayacaktır. İçtenlikle yazdığımız yorum ve görüşleriniz araştırma için çok önemlidir. Katkınız için teşekkür ederim.

Viyolonsel dersine ilişkin performans ve tutumunuzu da göz önünde bulundurarak, yaptığımız öz değerlendirmelerle ilgili olumlu-olumsuz düşüncelerinizi açıklayınız.

EK-5: “Ciorba ve Smith” Çok Boyutlu Değerlendirme Anahtarı

ÖLÇÜT	1 PUAN	2 PUAN	3 PUAN	4 PUAN	5 PUAN
MÜZİKAL ÖGELER					
Müzikal öğelerde yeterlilik ve hassasiyet (ton, ritm, seslendirme ve nota hassasiyeti)	Müzikal öğelerdeki hassasiyet en düşük beklentileri bile karşılamıyor (çok sayıda farkedilir hata)	Müzikal öğelerdeki hassasiyet en düşük yeterliliği karşılıyor (birkaç farkedilir hata)	Öğelerdeki hassasiyet çoğu zaman karşılanıyor	Öğelerdeki hassasiyet yeterli ve iyice oturmuş durumda	Müzikal öğelerde kusursuz gösterim sağlanmıştır
ENSTRÜMAN HAKİMİYETİ					
Öğrencinin enstrümanına hakim olabilme yeteneği	Enstrüman hakimiyeti beklentilerin altında (çok az enstrüman hakimiyeti gözlemlendi)	Enstrüman hakimiyeti müzikal gelişim için potansiyel göstermektedir.	Enstrüman hakimiyeti müzikal olgunluğu sağlayabilecek seviyeye ulaşmıştır.	Enstrüman hakimiyeti yeterli seviyededir.	Enstrüman hakimiyeti mesleki başarı potansiyeli göstermektedir.
SUNUM					
Müziksel ifade ve sunum yeteneğine sahip olma	Sunum, müzikal ifade duyarlılığının olmadığını göstermektedir.	Sunum, müzikal ifade yeteneği için gelişme potansiyeli olduğunu göstermektedir.	Müzikal performans sergileme yeteneği müzikal olgunluğu sağlayabilecek seviyeye ulaşmıştır.	Sunum, müzikal icranın yeterli seviyede olduğunu göstermektedir.	Müzikal icra yeteneği mesleki başarı potansiyeli göstermektedir.

EK: 6

Performans Görevi (örnek)

Adı- Soyadı:

İçerik Düzeyi	Öğrenci Düzeyi	Beklenen Performans	Puanlama Yöntemi
<p>Öğrenme Alanı: Dinleme, Çalma</p> <p>Kazanımlar:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Bağlı staccato çalar.➤ Bağlara uygun çalar.➤ Müziksel ifade bakımından etkili çalar	Lisans 4	<ul style="list-style-type: none">➤ Müziksel algılama➤ Viyolonsel çalma	Dereceli Puanlama Anahtarı
<p>Değerli öğrencisi,</p> <p>Bu hafta yaptığın dizi çalışması ile sağ ve sol el ile ilgili temel teknikleri hatırladın. Bundan sonra her gün çalışacağın etüt ve eserlere geçmeden önce mutlaka dizi çalışması yapmalısın. Böylece her gün fiziksel olarak çalmaya hazır duruma gelebilirsin. Bu hafta, teknik becerilerini geliştirecek çalışmalar ile devam edebilirsin.</p> <p>Bu çalışmada senden</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Re majör üç oktav diziyi ayrı, iki bağlı, dört bağlı, sekiz bağlı ve on altı bağlı➤ Re majör üç oktav arpeji ayrı, üç bağlı, altı bağlı ve dokuz bağlı➤ Lee melodik etütler kitabından 4 numaralı etüdü çalman beklenmektedir. <p>Başarılı ve zevkli bir çalışma diliyorum.</p>			
<p>Çalışmanı Yaparken Aşağıdaki Noktalara Dikkat Etmelisin</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Bağlı staccato tekniğini doğru uygulamalısın. Önce boş telde çalışabilirsin.➤ Bağlara uygun çalmalısın.➤ Entonasyona dikkat etmelisin.➤ Müziksel ifade ile ilgili işaretlere dikkat etmeli ve cümlemeleri doğru yapmalısın.➤ Bütünlüğü bozmadan çalmalısın.➤ Bu çalışmayı bir hafta sonra bana sunmalısın. <p>Bu çalışmayı yaparken yavaş ve kısımlara ayırarak çalışmalısın. Kendini dinleyerek çalışmalı ve derste üstünde durduğumuz teknik sorunlara dikkat etmelisin.</p>			
<p>Çalışmanın Değerlendirilmesi</p> <p>Çalışma, bağlı staccato tekniği ile çalma, bağlara uygun çalma, doğru bir entonasyon ile çalma, müziksel ifade bakımından etkili çalma, bütünlüğü bozmadan çalma ve çalışmayı zamanında sunma ölçütleri dikkate alınarak değerlendirilecektir.</p>			

Dereceli Puanlama Anahtarı

Adı- Soyadı:

Ölçütler	Başarı Düzeyi				Öğrenci Puanı	Öğretim Elemanı Puanı
	Önemli Eksikleri Var (1)	Geliştirilmesi Gerekir (2)	İyi (3)	Çok İyi (4)		
Bağlı Staccato Tekniği İle Çalma	Bağlı staccato tekniği ile çalamadı.	Bağlı staccato tekniği ile çalmada çoğunlukla zorlandı.	Bağlı staccato tekniğini büyük ölçüde doğru uyguladı.	Bağlı staccato tekniğini tamamen doğru bir şekilde uyguladı.		
Bağlara Uygun Çalma	Bağ hataları parçayı tanımaz hale getirmiştir.	Bağlarda sıklıkla hata yapılmaktadır.	Bağlarda nadiren hata yapılmıştır.	Bağlara tamamen uygun çalınmıştır.		
Doğru Bir Entonasyonla Çalma	Parça doğru bir entonasyonla çalınmamıştır.	Parçada sıklıkla entonasyon bozulmaktadır.	Parçada nadiren entonasyon bozulmaktadır.	Parça doğru bir entonasyonla çalınmıştır.		
Müziksel İfade Bakımından Etkili Çalma	Müziksel ifade bakımından çok yetersiz kalmıştır.	Müziksel ifadeleri kısmen duyurabilmektedir.	Müziksel ifade becerisi yeterli görülmektedir.	Müziksel ifade bakımından oldukça etkili çalmaktadır.		
Bütünlüğü Bozmadan Çalma	Parçada bütünlük sağlanamamıştır	Parça bütünlüğü sıklıkla bozulmaktadır.	Parça bütünlüğü nadiren bozulmaktadır.	Parça bütünlüğü bozulmadan çalınmıştır.		
Çalışmayı Zamanında Sunma	Çalışma zamanında sunulmamıştır.	X	X	Çalışma bir hafta içerisinde sunulmuştur.		
Toplam						

Öğretim elemanı yorumu:

EK-7:

Öz Değerlendirme Formu (örnek-1)

Adı Soyadı: Numarası : Sınıfı : Değerli viyolonsel öğrencisi, Bu form, hafta boyunca yaptığınız çalışmayla ilgili kendi duygu ve düşüncelerinizi fark etmeniz amacıyla hazırlanmıştır. İfadelerin size uygunluk derecesine göre işaretleme (x) yapınız.			
İfadeler	Dereceler		
	Hayır	Biraz	Evet
Çalışma boyunca istekliydim.			
Bağlara dikkat ederek çalıştım.			
Kendimi dikkatli dinleyerek, entonasyona dikkat ederek çalıştım.			
Çalışma sonunda önemli beceriler kazandım.			
Aşağıdaki başlıklara göre çalışmanızla ilgili görüşlerinizi yazınız. <i>Bu çalışmada şunları iyi yaptım:</i> <i>Bu çalışmanın hoşuma giden yanları:</i> <i>En çok şu noktalarda zorlandım:</i> <i>Bu çalışmayı yeniden yapacak olsam şunlara dikkat ederdim:</i>			

Öğretim elemanı yorumu:

EK-8:

Öz Değerlendirme Formu (örnek-2)

<p>Adı Soyadı: Numarası : Sınıfı :</p>
<p><i>Değerli viyolonsel öğrencisi,</i> <i>Aşağıda koyu yazılmış ifadelerden size uygun olanı daire içine alınız.</i></p> <p>Bu çalışmamada kendimi Az / Biraz / Çok geliştirdim.</p> <p>Bir önceki çalışmama göre bende Az / Biraz / Çok gelişme var.</p> <p>Bu çalışma sırasında Az / Biraz / Çok çaba harcadım.</p> <p>Bu çalışmadan Az / Biraz / Çok zevk aldım.</p> <p>Performans görevindeki yönergeye Az / Biraz / Çok uygun çalıştım.</p> <p>Bu çalışmada geliştirmem gereken yönler Az / Biraz / Çok önemli.</p> <p>Bu çalışmada güçlü yönlerim Az / Biraz / Çok önemli.</p>
<p>Öğretim elemanı yorumu:</p>

EK-9:

Öz Değerlendirme Formu (örnek-3)

<p>Adı Soyadı: Numarası : Sınıfı :</p>
<p>Değerli viyolonsel öğrencisi, Aşağıdaki soruları kendi duygu ve düşüncelerinize göre, açıklayarak cevaplayınız.</p> <p>Bu çalışmada neler öğrendim?</p> <p>Bu çalışmada neleri iyi yaptım?</p> <p>Nerelerde zorlandım?</p> <p>Nerelerde yardıma ihtiyacım oldu?</p> <p>Hangi konuda kendimi daha çok geliştirmeliyim?</p> <p>Daha sonraki çalışmalarda neleri farklı yapacağım?</p>
<p>Öğretim elemanı yorumu:</p>

KAYNAKÇA

AKILLI, Mustafa (2007). “Öz Değerlendirme ve Akran Değerlendirme Yöntemlerinin Öğretmen Eğitimine Etkisi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

ATAK YAYLA, Ayşegül (2004). “Müziksel Performansın Ölçülmesi” *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

ATILGAN, Hakan (Ed.) (2009). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.

BERGEE, Matin J. (1997). “Relationships among Faculty, Peer, and Self-Evaluations of Applied Performances”, *Journal of Research in Music Education*, Cilt 45, Sayı 4, ss. 601-612.

BİBER ÖZ, Nesrin (2001). “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Orkestra-Oda Müziği Eğitiminde Yaylı Çalgıların Yeri ve Önemi”, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt XIV, Sayı 1, ss. 93-99.

BİREL, Semih (2009). “Viyolonsel Eğitimde Vibrato Öğretimi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

BİRGİN, Osman, GÜRBÜZ, Ramazan (2008). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ölçme Ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 20, ss. 163-180.

CİHANOĞLU, M. Onat (2008). “Alternatif Değerlendirme Yaklaşımlarından Öz ve Akran Değerlendirmenin İşbirlikli Öğrenme Ortamlarında Akademik Başarı, Tutum ve Kalıcılığa Etkileri”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÇİORBA, Charles R., SMİTH, Neal Y. (2009). “Measurement of Instrumental and Vocal Undergraduate Performance Juries Using a Multidimensional Assessment Rubric”, *Journal of Research in Music Education*, Sayı 57, ss. 5-15.

COŞKUN, Gökçen (2007). “Performansa Dayalı Durum Belirlemenin Öğrencilerin Matematik Dersindeki Özyeterlik Algısına, Tutumuna ve Başarısına Etkisi”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇAĞLAR, Erdem (2011). “Özengen Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin Temel Hedeflere Erişme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bir Müzik Kursu Örneği)”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÇOBAN, Sibel (2011). “Self-evaluation by candidate music teachers during individual instrument lesson education (Marmara University case study)” *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Sayı 28, ss. 679-683.

ÇEPNİ, Salih (2008). “Performansların Değerlendirilmesi” *Ölçme ve Değerlendirme*, KARİP, Emin (Ed.), Ankara: Pegem Akademi, ss. 195-241.

DALKIRAN, Esra (2008). “Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: V, Sayı: II, ss. 116-136.

DEMİREL, Özcan, KAYA, Zeki (Ed.) (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Pegem Yayıncılık

DOĞAN, Aymil, ARUMİ RİBAS, Marta ve MORA-RUBİO, Begonya (2009). “Metacognitive Tools In Interpreting Training: A Pilot Study” *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt 26, Sayı 1, ss. 69-84.

FİDAN, Nurettin, ERDEN, Münire (1998). *Eğitime Giriş*, Ankara: Alkım Yayınevi.

GERINGER, John M., ALLEN, Michael L., MACLEOD, Rebeca B., SCOOT, Laurie (2009). "Using a Prescreening Rubric for All-State Violin Selection: Influences of Performance and Teaching Experience" *Applications of Research in Music Education*, Cilt 28, Sayı 1, ss. 41-46.

GÖKBUDAK, Z.Seçkin (2004). "Video Teknolojisinin Piyano Eğitimindeki Rolü", *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

GÜDEK, Bahar (2007). "Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

HEWITT, Michael P. (2011). "The Impact of Self-Evaluation Instruction on Student Self-Evaluation, Music Performance, and Self-Evaluation Accuracy", *Journal of Research in Music Education*, Cilt 59, Sayı 1, ss. 6-20.

HICKEY, Maud (1999). "Assessment Rubrics for Music Composition: Rubrics make evaluations concrete and objective, while providing students with detailed feedback and the skills to become sensitive music critics" *Music Educators Journal*, Sayı 85, ss. 26-33.

İNCEOĞLU, Metin (2000). *Tutum Algı İletişim*, İstanbul: İmaj Yayınları

KABAPINAR, Yücel ve ATAMAN, Meltem (2010). "İlköğretim Sosyal Bilgiler (4-5. Sınıf) Programları'ndaki Ölçme Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri" *İlköğretim Online*, Cilt 9, Sayı 2, ss. 776-791.

KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem (2003). *Yeni İnsan ve İnsanlar*, İstanbul: Evrim Yayınevi.

KAYNAK, Tuğçe (2011). “Piyano Eğitimi Yarıyıl Sonu Sınavlarında Öğrenci Performansının Rubrik İle Ölçülmesi”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KURTULDU, M. Kayhan (2010). “Piyano Sınavı Değerlendirme Ölçeğinin Puanlayıcılara Yönelik Geçerlik ve Güvenirliliği” *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 31, ss. 224-232.

KUTLU, Hakan, DOĞAN, C.Deha ve KARAKAYA, İsmail (2009). *Öğrenci Başarısının Belirlenmesi Performansa ve Portfolyoya Dayalı Durum Belirleme*, Ankara: Pegem Akademi.

MORRISON, Steven J., MONTEMAYOR, Mark, WILTSHIRE, Eric S. (2004). “The Effect of a Recorded Model on Band Students' Performance Self-Evaluations, Achievement, and Attitude”, *Journal of Research in Music Education*, Cilt 52, Sayı 2, ss. 116-129.

NALBANTOĞLU, Ertem (2007). “Yaylı Çalgılar Öğrencilerinin Performansını Etkileyen Bazı Faktörler ve Ölçme Değerlendirme Yöntemleri Üzerine Bir Araştırma” *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

PARASIZ, Gökalp (2008). “Eğitim Müziği Keman Öğretiminde Kullanılan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesinde Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler”, *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı I-II, ss. 44-60.

ÖZÇELİK, Durmuş Ali (2010). *Eğitim Programları ve Öğretim (Genel Öğretim Yöntemi)*, Ankara: Pegem Akademi.

SAN, İnci (1977). *Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık*, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

SARAÇ, Gürsan (2003). “Öğrenme Kuramlarına Göre Bir Yaylı Çalgı Olarak Viyolonsel Eğitimi ve Viyolonsel Öğretim Programı Süreci”, *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi Güz*, Sayı 11, ss. 25-33.

SAY, Ahmet (2002). *Müzik Ansiklopedisi*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

TARMAN, Süleyman (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

-----, Süleyman (1996). “Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu’nun Hedef, Hedef Davranış ve Konu Kapsamı Yönünden İncelenmesi” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

TAVŞANCIL, Ezel (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi*, Ankara: Nobel Yayın.

TEKİN, Halil (1991). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*”, Ankara: Yargı Yayınevi.

UÇAN, Ali (2005a). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye’deki Durum*, Ankara: Evrensel Müzikevi.

-----, Ali (2005b). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara: Evrensel Müzikevi.

ULUÇ, Murat Özden (2013). *Müzik Cep Sözlüğü*, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

UMUZDAŞ, Serpil (2012). “Viyolonsel Dersine İlişkin Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi” *İlköğretim Online*, Cilt 11, Sayı 2, ss. 472-479.

-----, Serpil (2010). “Mikro Öğretim Yönteminin Viyolonsel Öğretmeni Adaylarının Öğretim Becerilerine ve Viyolonsel Dersine İlişkin Tutumlarına Etkisi”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

UYSAL, Kazım (2008). “Öğrencilerin Ölçme Değerlendirme Sürecine Katılması: Akrana Değerlendirme ve Öz Değerlendirme”, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

UZUN, Ayça (2010). “İlköğretim 4 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öz değerlendirme uygulamalarına yönelik tutumları” *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÜNVER, Gülsen (2007). “Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminde Kendini Değerlendirme Becerisi”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Sayı, 49, ss. 167-190.

YALAKİ, Yalçın (2010). “Üniversite Genel Kimya Derslerinde Basit Biçimlendirici Değerlendirme, Yüksek Öğrenme Kazanımları”, *Eurasian Journal of Educational Research*, Sayı 40, ss. 223-240.

YURDABAKAN, İrfan, 2012, “Ortak ve Akran Değerlendirme Eğitiminin Öğretmen Adaylarının Özdeğerlendirme Becerileri Üzerine Etkisi”, *Eğitim ve Bilim*, Cilt 37, Sayı 163, ss. 190-202.